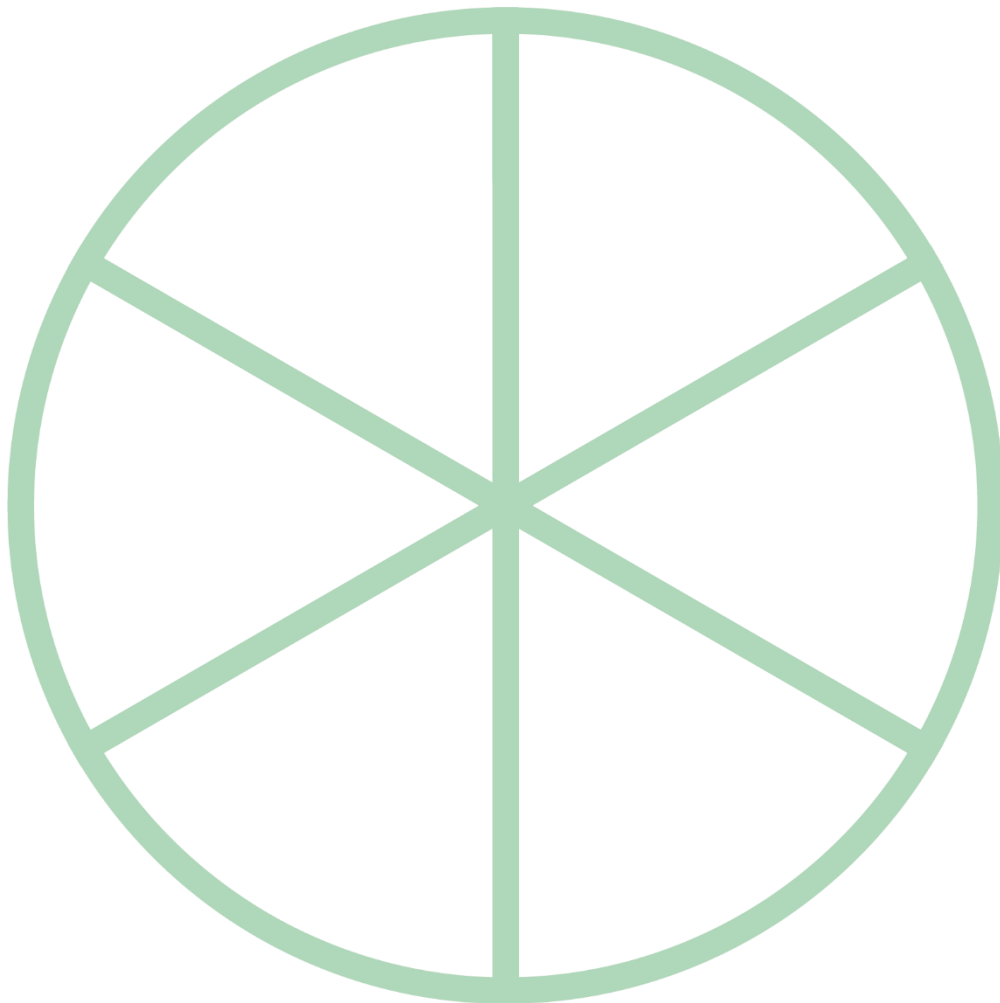

GALA Samenwerking Regio Noord-Limburg

De Gezondste Regio in 2040

Inhoud

Regiovisie Noord-Limburg: Gezondste Regio 2040.....	2
1. Kansrijke Start Noord- en Midden Limburg (NML)	5
2. Project Burgerparticipatie en Positieve Gezondheid in de Huisartsenzorg.....	7
3. Valpreventie.....	9
4. Iedereen Kan Sporten (IKS)	11
5. Regionale aanpak preventie.....	13
5.1 Noord-Limburg Rookvrij in 2040.....	14
5.2 Inwoners op gezond gewicht: Netwerkaanpak Keigezond Limburg.....	16
5.3 Rustig aan met alcohol en drugs	18
Bijlage 1: Cijfers gezondheidsverschillen	19
1. Kansrijke Start	19
2. Valpreventie.....	20
3. Project Burgerparticipatie en Positieve Gezondheid in de Huisartsenzorg.....	21
4. Iedereen Kan Sporten (IKS)	24
5.1 Noord-Limburg Rookvrij in 2040	26
5.2 Netwerkaanpak overgewicht: Keigezond Limburg	28
5.3 Rustig aan met alcohol en drugs	29

Regiovisie Noord-Limburg: Gezondste Regio 2040

Noord-Limburg streeft ernaar om in 2040 de Gezondste Regio van Nederland te zijn. Dit ambitieuze doel is gesteld door zeven gemeenten in Noord-Limburg (Beesel, Bergen, Gennep, Horst aan de Maas, Peel en Maas, Venlo en Venray) en wordt ondersteund door een breed samenwerkingsnetwerk onder de noemer 'Gezondste Regio'. Het netwerk bestaat uit diverse partijen die samenwerken vanuit diverse beleidsvelden zoals zorg, welzijn, veiligheid, jeugd, ruimtelijk/economisch en gezondheid.

“

In 2040 de Gezondste Regio zijn, dat is onze ambitie. We versterken onze vitale gemeenschappen en benadrukken samen met bedrijven, scholen en verenigingen het belang van bewegen en gezonde voeding.”

Frans Schatorjé

Regionaal bestuurlijk trekker Vitaal en Gezond en wethouder gemeente Venlo

Overeenkomstige doelen

De doelen van het GALA komen sterk overeen met de ambities uit één van de zes programma's die de Gezondste Regio kent: Vitaal & Gezond. De beweging naar Vitale Gemeenschappen en beweging naar Positieve Gezondheid vormen de verbindende schakel. Positieve gezondheid is een brede benadering waarbij niet de ziekte, maar het vermogen van mensen om met uitdagingen in het leven om te gaan en een betekenisvol leven te leiden centraal staat. Vitale Gemeenschappen betekent voor ons het creëren van een ecosysteem waarin inwoners, bedrijven, organisaties en verenigingen zich gezamenlijk verantwoordelijk voelen voor de kwaliteit van hun lokale gemeenschap en leefomgeving.

Positieve Gezondheid

Door uit te gaan van Positieve Gezondheid, kijken we niet naar wat iemand niet meer kan, maar juist naar wat iemand wel kan, belangrijk vindt en eventueel wil veranderen. Bovendien gaat het niet alleen om de lichamelijke kanten van gezondheid, maar ook om het vermogen je aan te passen, welbevinden, eigen regie, veerkracht, participatie en zingeving. Positieve Gezondheid bereiken we in de regio door professionals te leren hoe zij nog beter aansluiten op wat mensen wel kunnen en wat voor hen in het leven belangrijk is. Dit gedachtegoed daagt professionals uit breder te kijken dan hun eigen expertisegebied. Juist door het inzetten van interventies buiten het gezondheidsdomein boeken we gezondheidswinst. Interventies op het gebied van bijvoorbeeld schuldhulpverlening of arbeidsbemiddeling zijn soms een beter startpunt voor het verbeteren van de gezondheid dan een aanpak die zich alleen richt op een gezondere leefstijl.

Benutten opgedane kennis en ervaring

In de afgelopen jaren hebben we als regio ervaren dat brede samenwerking vanuit Vitaal & Gezond en op projecten en interventies zoals het Preventieakkoord, Kansrijke Start, Burgerparticipatie en Positieve Gezondheid in de Huisartsenzorg en Gezonde Basisschool van de Toekomst, ons resultaten oplevert. Dit geeft energie. Ook wordt er van en met elkaar geleerd in het Leer-Ontwikkel-Netwerk Vitaal & Gezond Noord-Limburg. Daarnaast heeft de GGD Limburg Noord een cruciale adviesfunctie in onze regio met het verkrijgen, verrijken, delen en duiden van data, om onze projecten te onderbouwen en te monitoren. De opgedane ervaring en geleerde lessen met regionaal samenwerken helpen bij het uitvoeren van het GALA en IZA. Deze akkoorden vereisen namelijk eveneens een integrale, brede samenwerking met investeringsgeld en voor maatschappelijke transformatie-opgaven.

Inbedding in bestaande structuren

Momenteel werken de netwerkpartners aan een Uitvoeringsprogramma 2024-2027 voor de opgaven in het programma Vitaal & Gezond. Hierbij hanteren we een opgabegegerichte benadering vanuit enkele maatschappelijke opgaven. Belangrijk is dat we samen ontwikkelen en van elkaar leren en dat we elkaar blijven inspireren. Het GALA en IZA zijn een natuurlijke voortzetting van wat er in de afgelopen jaren is opgebouwd en bedden we zo veel mogelijk in de bestaande samenwerkingsstructuur in.

Visie 2030 GGD Limburg-Noord

De GGD Limburg-Noord draagt met haar Visie 2030 bij aan de regiovisie van Noord-Limburg om in 2040 de Gezondste Regio te zijn. Hierbij gaat de GGD uit van het Manifest Positieve Gezondheid 'Naar gelijke kansen op gezondheid'. In dit manifest hebben de GGD Limburg-Noord en alle regiogemeenten een gezamenlijke ambitie vastgesteld op het gebied van gezondheid, gericht op twee hoofdoopdrachten:

1. Het vergroten van gelijke kansen op Positieve Gezondheid
2. Het gemakkelijker maken van gezond leven

Gezondheidsverschillen en -achterstanden

De gezondheidsverschillen nemen toe in onze regio. Niet iedereen heeft dezelfde kansen op een goede ervaren gezondheid. De oorzaken die gezondheidsverschillen veroorzaken zijn zeer complex. De sociaaleconomische situatie waarin mensen verkeren bepaalt voor een belangrijk deel hun gezondheidssituatie. Mensen met lagere inkomens en een praktische opleiding leven gemiddeld zeven jaar korter. Daarnaast leven ze negentien jaar in minder goed ervaren gezondheid dan mensen met een theoretische opleiding en hoger inkomen. Kortom, de kans op een gezond leven is niet voor iedereen gelijk. We richten ons met enkele ketenaanpakken en projecten met name op de mensen in kwetsbare situaties waar de meeste gezondheidswinst van het grootste belang is. Zoals met de interventies binnen het Preventieakkoord en Kansrijke Start. We maken hier het verschil, om verschillen te verminderen. De cijfers over gezondheidsachterstanden met betrekking tot de regionaal georganiseerde ketenaanpakken en projecten zijn in **bijlage 1** aan het einde van dit document weergegeven.

Versterking kennis- en adviesfunctie GGD

GGD Limburg-Noord zet in op het verkrijgen, verrijken, delen en duiden van data. Daarnaast zet de GGD zich in voor het toepassen van technologische innovaties. Dit alles met behoud van informatieveiligheid. De GGD gaat mee met de snelheid van de informatiemaatschappij waarbinnen wij werken. In de monitoringstaak van de GGD kunnen data inzicht bieden in de situatie en laten zien wat er mogelijk is of wat de effecten zijn van bepaalde besluiten. Dit betekent dat de GGD zowel kwantitatief, kwalitatief en procesgericht (beleids)onderzoek doen. Sturen op data creëert maatschappelijke waarde als deze kennis wordt ingezet ter ondersteuning van ons gezamenlijke doel als regio. De GGD Limburg Noord zet vanuit haar visie 2030 in om van data verzamelen naar data verbinden te gaan, om zo met en van elkaar te leren. Op deze manier helpt de GGD bij het monitoren van onze ketenaanpakken en projecten.

Leeswijzer

In dit regionaal onderdeel komen de verschillende ketenaanpakken en projecten terug die we regionaal oppakken en organiseren. Dit stuk is dan ook een inventarisatie van wat de zeven Noord-Limburgse gemeenten samen doen om gezond en actief leven te bevorderen en een intentieverklaring om deze gezamenlijke opdrachten voort te zetten. In dit stuk zullen we achtereenvolgens ingaan op de onderwerpen Kansrijke Start, Valpreventie, Burgerparticipatie en Positieve Gezondheid in de Huisartsenzorg, Iedereen Kan Sporten en het Preventieakkoord, waaronder Noord-Limburg Rookvrij in 2040, de Netwerkaanpak Keigezond Limburg en Rustig aan met alcohol en drugs. In **bijlage 1** onderaan dit document zijn de kerncijfers over de belangrijkste gezondheidsverschillen en opgaven per ketenaanpak en project te vinden.

Zie ook:

- Regiovisie Noord-Limburg 2040: [Regiovisie 2040 | rn-l.nl](#)
- Uitvoeringsprogramma Regio Noord Limburg 2020-2023: [Uitvoeringsprogramma | rn-l.nl](#)
- Regio Deal Noord-Limburg: [Kamerbrief regio deal Noord-Limburg | rijksoverheid.nl](#)
- Programma Vitaal & Gezond: [Vitaal en gezond | Regio Noord-Limburg \(rn-l.nl\)](#)
- Leer-Ontwikkel-Netwerk Vitaal & Gezond: [Leer-Ontwikkel-Netwerk | Regio Noord-Limburg \(rn-l.nl\)](#)
- Gezondste regio: [Gezondste Regio Noord-Limburg | gezondsteregio.nl](#)
- VRLN Visie 2030 GGD: [Visie 2030 GGD | vrln.nl](#)
- Preventieakkoord Noord-Limburg: [Preventieakkoord Noord Limburg | rn-l.nl](#)

1. Kansrijke Start Noord- en Midden Limburg (NML)

Ieder kind verdient de best mogelijke start. De eerste 1000 dagen van een kind zijn cruciaal voor een goede ontwikkeling, de gezondheid op volwassen leeftijd en die van volgende generaties. De regio Noord-Limburg heeft samen met de regio Midden-Limburg de handen ineen geslagen om binnen het landelijke actieprogramma aan de slag te gaan met als doel: kinderen een zo optimaal mogelijke start geven.

We zijn onderweg naar een duurzame coalitie Kansrijke Start tussen het sociaal- en medisch domein. Op 14 december 2021 tekenden alle veertien gemeenten in Noord- en Midden-Limburg (NML) samen met de provincie Limburg en verschillende organisaties uit het sociaal- en medisch domein het convenant. Hiermee is in onze regio een officiële start gemaakt met de coalitie Kansrijke Start NML. De gemeenten hebben zich daarnaast gecommitteerd aan de opgaven in een uitvoeringsplan Kansrijke Start. Eind 2021 is er tenslotte met meer dan 200 professionals, projectleiders en bestuurders een actieprogramma tot stand gekomen. Momenteel wordt uitvoering gegeven aan dit actieprogramma.

Gezondheidsverschillen en opgaven

Gelukkig gaat het met de meeste kinderen goed bij de geboorte, maar nog te veel kinderen hebben geen goede start. De regio's Noord- en Midden-Limburg, vooral in de stedelijke gebieden als Venlo en Roermond, kennen hier forse achterstanden ten opzichte van de rest van Nederland. Zo komen er meer tienerzwangerschappen voor en worden er meer kinderen te vroeg geboren met een te laag geboortegewicht of een combinatie daarvan. Om impact te maken bij mensen in kwetsbare sociaal economische posities is het belangrijk om in beleidsontwikkeling te differentiëren en zo rekening te houden met kansengelijkheid op het bereiken van een goede gezondheid voor iedereen. De grootste gezondheidsverschillen en opgaven voor de ketenaanpak Kansrijke Start zijn in **Bijlage 1**. onderaan dit document te vinden.

Doelen

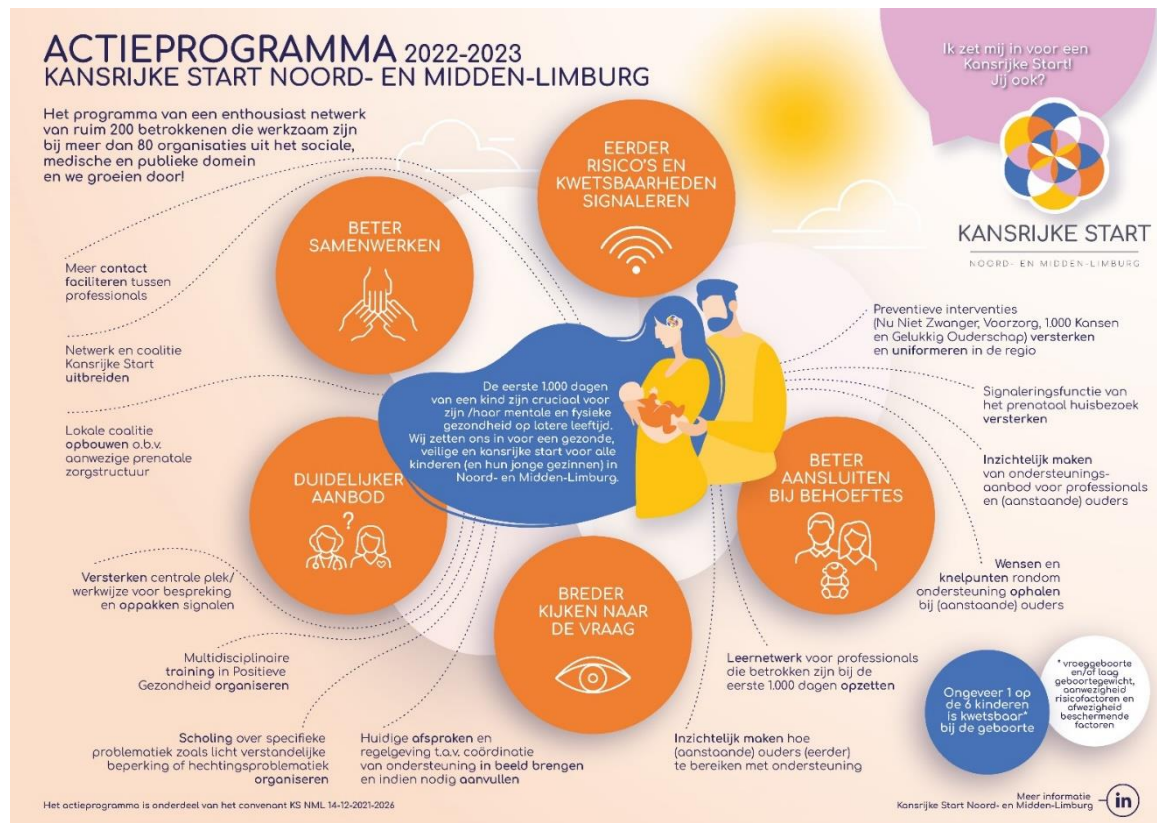
Het hoofddoel van de ketenaanpak Kansrijke Start in Noord- en Midden-Limburg is om de achterstand die de regio momenteel heeft op het gebied van vroeggeboorte en/of te laag geboortegewicht en perinatale mortaliteit ten opzichte van het landelijk gemiddelde per 2030 teniet te hebben gedaan. Overeenkomstig met de doelen uit het GALA, zijn we als regio's in de coalitie bezig met het maken van keten- en samenwerkingsafspraken. We willen toewerken naar één integrale agenda voor Noord- en Midden-Limburg, zodat alle inwoners van deze regio's overal dezelfde zorg kunnen en blijven ontvangen. Op verschillende plekken in Noord- en Midden-Limburg gebeuren al veel dingen om onze kinderen een kansrijke start te bieden. Deze interventies vormen een goede basis voor de aanpak, maar we hebben de ambitie om het actieprogramma verder te versterken en te verbreden.

Uitvoering

De afgelopen jaren is er door de coalitie al flink geïnvesteerd in het actieprogramma en de interventies. De interventies 1000 kansen, Gelukkig ouderschap, Nu Niet Zwanger, Voorzorg, Prepare en Rookvrije generatie zijn gericht op de inwoners die zich in de meest kwetsbare situaties bevinden. Door ons te richten op het continueren hiervan, realiseren we de grootste impact in het bereiken van onze doelstelling. Hiermee versterken we het actieprogramma. Nu Niet Zwanger en Voorzorg zijn in elke gemeente in uitvoering.

Een deel van de overige interventies willen we daarnaast voor de gehele regio Noord-Limburg uitvoeren. Zo is 1000 kansen geïmplementeerd in Gennep, Horst aan de Maas, Venray en Venlo. Met de gemeenten Bergen en Peel en Maas zijn we in een verkennende fase en de gemeente Beesel staat in de planning voor 2025. Gelukkig ouderschap bestaat uit *centering* zwangerschap en *centering* ouderschap. *Centering* zwangerschap draait in de gemeenten Venlo, Venray, Horst aan de Maas en Peel en Maas. Niet in alle gemeenten wordt het sociaal domein al als co-begeleider ingezet, maar de gesprekken worden hier wel over gevoerd. De gemeente Beesel is voornemens dit jaar te starten en voor 2025 staan de gemeenten Bergen en Gennep op de planning. *Centering* ouderschap draait in de gemeenten Venlo en Venray. Er zijn verkennende gesprekken met Horst aan de Maas. De gemeenten Peel en Maas, Beesel, Bergen en Gennep volgen later. Deze verbreding vergt een uitbreiding van de coalitie en de convenantpartners, schaalgrootte en coördinatie.

Naast verbreding is het ook tijd om Kansrijke Start in onze regio te gaan borgen. Het jaar 2023 en verder staan in het teken van het toewerken naar een duurzame structuur. Deze samenwerkingsstructuur moet geformaliseerd worden. Momenteel is nog onduidelijk hoe dit gefinancierd zal worden en wordt de balans opgemaakt van wat er mogelijk is vanuit de subsidie van de provincie voor 2024. Hierna zullen ook de eventuele financiële hiaten zichtbaar gaan worden. In de Noord-Limburgse gemeenten is er de intentie om de programma's structureel in te zetten. Er moet nog besluitvorming plaatsvinden ten aanzien van de middelen die daarvoor structureel nodig zijn.

Monitoring

Een belangrijk criterium voor het breder inzetten van de gekozen interventies, zijn de evaluaties van deze interventies. Binnen deze evaluaties draait het om de effectiviteit van de interventie inclusief de vraag of deze de juiste groep bereikt. Door de verscheidenheid aan programma's die binnen Kansrijke Start lopen of (door)ontwikkeld worden is het van belang te monitoren wat de effecten zijn. Het uitvoeren van een procesevaluatie is hier een onderdeel van. Hiermee geeft men aan wat er gedaan is, binnen welk tijdsbestek dit is gebeurd en wat het bereik van de diverse programma's is geweest. De mate waarin de algemene doelstellingen van Kansrijke Start behaald worden maken we inzichtelijk. Om deze doelstellingen te evalueren wordt er gebruik gemaakt van bestaande data. Met betrokken stakeholders zullen we (deels exploratief) bekijken welke data er beschikbaar en geschikt zijn om de doelstellingen te evalueren. Deze gegevens worden geclusterd en visueel gepresenteerd.

Zie ook:

- Programma Kansrijke Start [Kansrijke Start | Rosrobuust.nl](https://www.rosrobuust.nl)
- Kansrijke Start [Kansrijke Start Noord Midden Limburg | kansrijkestart.nl](https://www.kansrijkestart.nl)

2. Project Burgerparticipatie en Positieve Gezondheid in de Huisartsenzorg

Voor een deel van de patiënten uit Noord-Limburg die bij de huisarts komt, ligt de oplossing niet in het medische domein. Het project Burgerparticipatie en Positieve Gezondheid in de Huisartsenzorg, met de interventies Welzijn op Recept en Meer Tijd voor de Patiënt kan deze groep verder helpen, maar daarvoor is een goede samenwerking tussen huisartsen, gemeenten en burgerinitiatieven een voorwaarde. In Noord-Limburg wordt hard gewerkt aan deze samenwerkingen, vanuit de bovengenoemde regiovisie 2040.

In de regio Noord-Limburg werken al 25 huisartsenpraktijken samen met gemeenschapsinitiatieven. Wanneer inwoners met niet-medische problemen terecht kunnen bij initiatieven van anderen, geeft dit een impuls aan de vitaliteit van de gemeenschap en de zelfredzaamheid. Maar zeker zo belangrijk: de kracht van de gemeenschap wordt ingezet en gewaardeerd. Zo creëren we 'Samenredzaamheid'.

Gezondheidsverschillen en opgaven

De grootste gezondheidsverschillen en opgaven voor het Project Burgerparticipatie en Positieve Gezondheid in de Huisartsenzorg zijn in **Bijlage 1**, onderaan dit document te vinden.

Doelen

We streven met deze samenwerkingen de volgende doelen na:

1. Huisartsen en gemeenschapsinitiatieven werken samen aan Positieve Gezondheid in hun eigen wijk of dorp.
2. Partners ondersteunen en faciliteren gemeenschapsinitiatieven die actief willen bijdragen aan het welzijn van hun dorps- en wijkbewoners.
3. Inwoners die graag anderen helpen worden in contact gebracht met inwoners die een hulpvraag hebben. Zo dragen inwoners bij aan gemeenschapontwikkeling in hun eigen omgeving

Uitvoering

De samenwerkingen met 25 huisartsenpraktijken zijn inmiddels opgetuigd. De initiatiefnemers van deze samenwerkingen zijn de genoemde gemeenten, zorggroepen Syntein en Cohesie, en Burgerkracht Limburg, die op projectbasis uitvoering geven aan de gestelde doelen. Ook regionale partners uit het welzijnsveld, zoals Inluzio en Vorkmeer dragen bij. In onze regio zijn verschillende burgerinitiatieven en huisartsen aan elkaar verbonden. Er is daarnaast hard gewerkt aan het aantrekken van voldoende welzijnscoaches. Dit was wegens arbeidsmarktcrapte een uitdaging. We constateren dat verschillende huisartsen vanuit de samenwerkingen nu ook actief doorverwijzen naar een welzijnscoach of burgerinitiatief.

De inzet op de samenwerkingen van 25 huisartsenpraktijken en burgerinitiatieven wordt momenteel bekostigd uit de middelen voor programma 2 Vitaal en Gezond uit de regiodeal tussen het Rijk, provincie Limburg en regio Noord-Limburg. Sinds 2023 is er in regio Noord-Limburg in het kader van 'Meer Tijd Voor de Patiënt' (MTVP) daarnaast meer ruimte vrijgekomen voor huisartsen om te werken aan verschillende interventies, waaronder Welzijn op Recept. Om deze reden verwachten we dat er binnenkort nog meer huisartsenpraktijken aan willen sluiten bij de samenwerkingen. Een mooie kans om Welzijn op Recept nog breder te borgen in onze regio. We staan als regio achter de blijvende inzet van welzijnscoaches, verschillende burgerinitiatieven en het coördineren van de samenwerkingen met huisartsenpraktijken vanuit een projectteam. Om Welzijn op Recept in onze regio te kunnen borgen, blijven er dan ook middelen nodig.

Monitoring

Het regionaal gezondheidsplatform VIPlive wordt gebruikt om de samenwerking met 25 huisartsenpraktijken te monitoren en resultaten uit te draaien, wat momenteel nog handmatig wordt gedaan, maar uiteindelijk geautomatiseerd zal worden. De HAN voert een participatief actie-onderzoek uit om te kijken in hoeverre niet-medische hulpvragen van burgers worden opgepakt en beantwoord met de inzet van burgerinitiatieven en gemeenschapontwikkeling. Samen met partijen zoals VGZ en NZa wordt gekeken naar het aantal verwijzingen naar de tweede lijn. Het verwijsgedrag van huisartsen wordt daarnaast bekeken in samenwerking met (zorggroepen van) huisartsen, intermediairs, aanbieders van formeel en informeel welzijnsaanbod, GGD Limburg-Noord en gemeenten, waarbij mogelijk een arrangementenmonitor ingezet zal worden. Tenslotte is er ook overleg met NZa over de

monitoring van de RegioDeal in Noord-Limburg, waarbij we de ontwikkelingen in de regio bespreken om duurzame borging van Welzijn op Recept te bevorderen.

Zie ook:

- Burgerparticipatie en Positieve Gezondheid in de Huisartsenzorg [Burgerparticipatie en Positieve Gezondheid in de Huisartsenzorg | rn-l.nl](#)

3. Valpreventie

Valongevallen zijn een groot en groeiend probleem in Nederland. Iedere 5 minuten belandt er in ons land een 65-plusser in het ziekenhuis na een val. Een valongeval heeft vaak grote gevolgen op het dagelijks leven van ouderen. Hun zelfredzaamheid vermindert en daarmee hun kwaliteit van leven. Ook kunnen mensen na een val vaak minder lang in hun eigen huis blijven wonen. Dit alles terwijl valongevallen voor een groot deel zijn te voorkomen door middel van valpreventie.

Om het aantal valincidenten terug te dringen, ondertekenden zorgverzekeraar VGZ en 7 gemeenten een overeenkomst voor een Health Impact Bond (HIB) Valpreventie Noord-Limburg. Hierdoor kunnen ouderen met een verhoogd risico op vallen in deze regio een effectief valpreventietraject doorlopen. Dit vermindert het aantal valincidenten en opnames op de spoedeisende hulp.

De Noord-Limburgse gemeenten bieden vanuit dit HIB samen met De Zorggroep, zorgverzekeraars en investeerders het beweegprogramma Stevig Staan aan. Dit gebeurt in nauwe samenwerking met een deskundig team van fysiotherapeuten en beweegcoaches. De onderdelen van het beweegprogramma Stevig Staan hebben in het verleden al bewezen dat het leidt tot minder valincidenten bij deelnemers. Het beweegprogramma van Stevig Staan is er voor alle thuiswonende 70-plussers uit de gemeenten Beesel, Bergen, Gennep, Horst aan de Maas, Peel en Maas, Venlo en Venray.

Gezondheidsverschillen en opgaven

De grootste gezondheidsverschillen en opgaven voor de ketenaanpak Valpreventie zijn in **Bijlage 1**. onderaan dit document te vinden.

Doelen

Het hoofddoel van de ketenaanpak Valpreventie in Noord-Limburg is het verminderen van valincidenten onder zelfstandig wonende ouderen. Dit wordt bereikt door het realiseren van sluitende ketenzorg, via het programma Stevig Staan. De aanpak is gericht op het effectief verminderen van valincidenten en het creëren van duurzame impact op zowel lokaal als breder niveau. De ambitie is om in een periode van 5 jaar 2500 valincidenten te voorkomen. Hierdoor bereiken we indirecte voordelen zoals verbeterd welzijn, fitheid, zelfredzaamheid en mobiliteit van senioren. Daarnaast resulteert de aanpak in directe voordelen, zoals vermindering van zorgkosten en een lagere druk op verschillende zorggebieden, waaronder de Spoedeisende Hulp, vervolgzorg, WMO-voorzieningen en langdurige zorg.

Uitvoering

Onze aanpak is specifiek gericht op thuiswonende senioren in de regio Noord-Limburg. Allereerst kiezen we voor een regionale benadering waarbij we de kracht van lokale uitvoeringsteams benutten. Naast een regionale projectleider is er per gemeente een lokale projectleider. We begrijpen als regio dat maatwerk essentieel is en daarom streven we naar een integrale aanpak door samenwerking tussen zorg- en welzijnsorganisaties binnen de verschillende gemeenten. Daarnaast maken we als regio gebruik van bewezen effectieve valinterventies die worden uitgevoerd door opgeleide en gecertificeerde aanbieders, voornamelijk fysiotherapeuten. We erkennen het belang van een multidisciplinaire aanpak en streven ernaar om deze interventies zowel thuis als in het ziekenhuis en zorginstellingen toe te passen. Op die manier kunnen we preventieve maatregelen nemen op de juiste plaatsen en op het juiste moment, met als doel de zorg te optimaliseren. In december 2022 is de werving van ouderen gestart en sinds januari 2023 is de interventie Stevig Staan begonnen.

Wat onze aanpak uniek maakt, is de innovatieve en duurzame financieringsconstructie die is opgezet. We hebben de allereerste Health Impactbond Valpreventie ter wereld geïntroduceerd. Dit stelt ons in staat om financiering te verkrijgen voor onze activiteiten op basis van de behaalde gezondheidsresultaten. Deze aanpak heeft veel interesse gewekt en wordt nauwlettend gevolgd als een best practice. Stevig Staan is een samenwerking tussen de Noord-Limburgse gemeenten Venlo, Horst aan de Maas, Beesel, Peel en Maas, Bergen, Gennep en Venray, De Zorggroep, CZ, Coöperatie VGZ, VGZ zorgkantoor, Social Finance NL en de fysiopraktijken van FysunieQ. Het programma is mede ontwikkeld door Vilans en VeiligheidNL. Investeerders zijn One Planet Crowded, BNP Paribas, Bridges en Rabobank.

Deze unieke financieringsconstructie geeft weer dat Valpreventie in de regio Noord-Limburg een breed gedragen project is. Toch is er krapte op verschillende gebieden, waar we de GALA-middelen voor

willen aanwenden. Tijdens de evaluatie die eind juni 2023 gepland staat, is het bijvoorbeeld het perfecte moment om te kijken naar investeringen in het voorliggend veld en het voorportaal voor Valpreventie. De middelen kunnen worden gebruikt om te onderzoeken wat er aan de voorkant gebeurt. Programma's als ZekerBewegen of Beweegpassen die in sommige gemeenten al lopen, zouden kunnen worden geïmplementeerd in de gehele regio. Daarnaast is er relatief weinig budget gereserveerd voor communicatiecampagnes en dienen we rekening te houden met kostenstijgingen van fysiotherapeuten. Tenslotte is er relatief weinig budget gereserveerd voor het borgen van het project op de langere termijn. Een belangrijk aspect hierbij is de structurele inzet van lokale projectleiders.

Monitoring

Voor de monitoring van ons programma volgen we de deelnemers gedurende en na de interventie. We voeren vier effectmetingen uit na de cursus en blijven gedurende twee jaar na de interventie contact houden via telefoon of e-mail, waarbij we vragenlijsten afnemen. Op deze manier beoordelen we de impact van de interventie, identificeren we verbeterpunten en bepalen we of valincidenten zijn voorkomen. Daarnaast zijn we voornemens om een focusgroep te organiseren. Momenteel houden we de instroom goed in de gaten en monitoren we of de resultaten overeenkomen met onze verwachtingen. Deze monitoring gebeurt op regionaal niveau, maar lokale projectleiders kunnen ook lokaal bekijken hoeveel mensen uit hun gemeente deelnemen aan welke cursus. Veiligheid NL voert daarnaast 'action learning' uit met lokale coördinatoren. Het verslag hiervan zal inzichten bevatten over wat we hebben geleerd en hoe we bepaalde zaken als regio Noord-Limburg hebben aangepakt. In juni 2023 staat er tenslotte een evaluatie gepland, waarbij we grotere veranderingen willen bewerkstelligen. Op dit moment richten we ons niet op kleine wijzigingen, maar streven we naar een algehele verbetering van het programma.

Zie ook:

- Ketenaanpak Valpreventie Noord-Limburg [Stevig Staan Valpreventie | rn-l.nl](https://www.rn-l.nl)
- Health Impact Bond Valpreventie [Health Impact Bond vermindert valincidenten in Noord-Limburg | Vilans.nl](https://www.vilans.nl)
- Health Impact Bond Valpreventie [Health Impact Bond Valpreventie | Veiligheid.nl](https://www.veiligheid.nl)
- Interventie Stevig Staan [Stevig Staan | stevigstaan.nu](https://www.stevigstaan.nu)
- Samenwerkingsagenda Noord-Limburg en VGZ [Samenwerkingsagenda Gemeenten Noord-Limburg en VGZ | rn-l.nl](https://www.rn-l.nl)

4. Iedereen Kan Sporten (IKS)

Iedereen kan Sporten (IKS) Noord-Limburg is een regionaal platform dat zich inzet om mensen met een beperking aan het sporten te krijgen en te houden. Het is ontstaan uit een samenwerkingsverband tussen de gemeenten Bergen, Gennep, Venray, Horst aan de Maas, Venlo, Peel en Maas en Beesel.

Al sinds 2006 is IKS het steunpunt voor aangepast sporten in Noord-Limburg. In 2017 zijn Iedereen kan Sporten Noord-Limburg en MEE de Meent Groep een samenwerking aangegaan. Sindsdien maakt Iedereen kan Sporten Noord-Limburg onderdeel uit van MEE de Meent Groep. Deze detachering heeft als doel om het steunpunt aangepast sporten in de regio duurzaam te verankeren. Tevens vergroot onderlinge kennisdeling de mogelijkheid om meer mensen te bedienen.

Gezondheidsverschillen en opgaven

De grootste gezondheidsverschillen en opgaven voor IKS zijn in **Bijlage 1**, onderaan dit document te vinden.

Doelen

Het hoofddoel van IKS is een zo groot mogelijk aanbod te bieden voor mensen waarvoor sporten en bewegen niet vanzelfsprekend is. Daarnaast zijn er in 2022 een aantal doelen ter doorontwikkeling gedefinieerd:

1. Verbreden
 - a. Het bevorderen van de deelname van kwetsbare doelgroepen aan een volledig vrijetijdsbestedingsaanbod op regionaal niveau
 - b. Het verbeteren van de begeleiding van mensen met een psychische kwetsbaarheid naar aangepaste sport- en cultuuractiviteiten op regionaal niveau.
 - c. Het ontwikkelen van nieuwe aangepaste kunst- en cultuuractiviteiten op basis van de behoeften van de doelgroepen.
2. Structureren
 - a. Het vinden van een betere afstemming tussen de verschillende gemeentes met betrekking tot deze thema's.
 - b. Het leggen van de verbinding met regionale cultuur- en gezondheidsconsulenten en coaches om kennisdeling te bevorderen.

Uitvoering

Via het platform IKS kunnen inwoners met een beperking zelf naar een sport zoeken, of met behulp van een beweegmakelaar kijken welke sporten passend zijn. Naast deze individuele begeleiding gaan we ook samenwerkingsverbanden aan met scholen en zorginstellingen met als doel om leerlingen en/of cliënten meer aan het sporten te krijgen en zich bewust te maken van een gezonde levensstijl. De regio Noord-Limburg heeft inmiddels een ruim en gevarieerd aangepast sportaanbod en IKS heeft alle speciaal onderwijs scholen aan zich verbonden. Zo zijn er ook leefstijlinterventies uitgerold op deze scholen. IKS werkt daarnaast nauw samen met alle Noord-Limburgse gemeenten om te zorgen voor een laagdrempelige deelname aan sport gerelateerde evenementen. Deze diensten worden volgens afspraak uitgevoerd met de middelen vanuit de Provincie Limburg die daarvoor zijn bestemd. Dit is echter niet voldoende, en de rest wordt door IKS zelf opgehaald uit de markt. Vanuit de ambitie voor doorontwikkeling is er echter meer nodig.

IKS wil verbreding van het aanbod. Bij vragen over aangepaste kunst- en/of cultuur activiteiten kan IKS op dit moment geen passend antwoord geven. IKS zou graag een volledig vrijetijdsbestedingsaanbod willen aanbieden voor deze inwoners. IKS heeft veel expertise op het gebied van initiëren van nieuwe aangepast aanbod en heeft daarnaast bij partners uitgevraagd hoe zij dit zien. Meerdere partners zien IKS als potentiële uitvoerende partij om uit te breiden naar kunst- en cultuuractiviteiten.

Daarnaast is IKS voornemens om te onderzoeken in hoeverre zij de doelgroep kunnen verbreden. IKS vertegenwoordigt al jarenlang mensen met een verstandelijk en/of fysieke beperking en mensen met gedragsproblematieken. Mensen met een psychische kwetsbaarheid bewegen zich doorgaans ook door de regio Noord-Limburg, maar worden door IKS niet ondersteund als het gaat om sporten en bewegen. Deze doelgroep zouden we graag helpen een passend sport en beweegaanbod te vinden. Hier zien we een link met de burgerinitiatieven van Welzijn op Recept.

Voor verbreding van aanbod en doelgroep is ook structurering nodig. Binnen IKS is er jarenlange expertise en kennis rondom het sportaanbod en de bestaande doelgroep. Met betrekking tot de uitbreiding van thema's geldt dat IKS de huidige samenwerkingsverbanden zou willen gaan uitbreiden met beleidsmedewerkers en bestuurders die de thema's gezondheid, welzijn en cultuur in hun portefeuille hebben. Om de brug te slaan tussen enerzijds deze jarenlange expertise en de nieuwe beleidsgebieden is goed contact met de verschillende gemeenten nodig. Dit kost een tijdsinvestering, waarin welzijns- of cultuurcoaches een brug kunnen slaan. De GALA-middelen kunnen bij de bovengenoemde ambities een uitkomst bieden.

Monitoring

Jaarlijks wordt er met onze samenwerkingspartners en bestuurders geëvalueerd. IKS werkt vanuit de overtuiging dat het belangrijk is om dicht bij de doelgroepen te blijven staan. Vanuit elke gemeente is dan ook een ambassadeur aangewezen die in gesprek gaat met de doelgroep om te evalueren.

Zie ook:

- Iedereen Kan Sporten: [Iedereen Kan Sporten Noord Limburg | iedereenkansporten.nl](https://iedereenkansporten.nl)

5. Regionale aanpak preventie

Zes Noord-Limburgse gemeenten (Beesel, Bergen, Gennepe, Horst aan de Maas, Venlo en Venray) realiseren samen met private partners een regionaal preventieakkoord. Volledig in lijn met het gedachtegoed van Positieve Gezondheid is het doel van dit preventieakkoord om roken, overgewicht, alcohol- en drugsgebruik en eenzaamheid terug te dringen in Noord-Limburg. Er zijn gezamenlijke doelen gedefinieerd als het gaat om minder mensen die roken. Die worden samen opgepakt, uitgevoerd en gerealiseerd. Daarnaast omschrijft elke gemeente haar eigen ambities op het gebied van minder mensen met overgewicht en minder mensen met problematisch alcohol- en drugsgebruik. Vergelijkbare ambities op het gebied van 'inwoners op gezond gewicht' en 'rustig aan met alcohol en drugs' pakken we ook samen op. Denk hierbij aan De Gezonde Basisschool van de Toekomst, waar meerdere gemeenten samen in optrekken.

De doelen uit dit preventieakkoord en de inzet op Positieve Gezondheid zijn tevens geborgd in de bovengenoemde regiovisie Noord-Limburg 'Gezondste regio 2040'. Deze ambities vallen onder het tweede programma van de regiovisie Noord-Limburg: Vitaal & Gezond. Daarmee komen ze eveneens sterk overeen met de doelen uit het GALA.

Aanpak

Het preventieakkoord in de regio Noord-Limburg wordt op drie niveaus aangepakt: strategisch, tactisch en operationeel. De stuurgroep bestaat uit vertegenwoordigers van de zes gemeenten in de regio en houdt zich bezig met strategische besluitvorming. De kerngroep is verantwoordelijk voor de uitvoering en rapporteert aan de stuurgroep. Op operationeel niveau zijn er drie werkgroepen die zich richten op specifieke thema's. Daarnaast fungeert het Coördinerend team op thema preventie als facilitator voor de kerngroep. Het gehele project wordt ondersteund door verschillende partners, waaronder PxZorg, de zes gemeenten, Viecuri, Cohesie, Burgerkracht Limburg, GGD en andere lokale partners.

Om de ambities te realiseren, wordt er samengewerkt op regionaal niveau en wordt er gebruik gemaakt van een groei-model. Het streven is om de gezondste regio te worden, en om dit te bereiken werken we samen met relevante partners en organiseren we inspiratiebijeenkomsten. Het jaarlijkse overleg met alle partners dient om de evaluatie van het afgelopen jaar te presenteren en de plannen voor het komende jaar te bespreken. Het proces van het preventieakkoord is nog in volle gang en er wordt ingezet op het verder uitbreiden van het netwerk en het opzetten van een sterke organisatie. De bestaande activiteiten zetten we voort, en in 2023 zal de focus liggen op het uitdragen van de gezamenlijke boodschap. De projecten zullen in de daaropvolgende jaren worden voortgezet en uitgebreid.

Monitoring

Monitoring en evaluatie is een essentieel onderdeel van het uitvoeren van succesvolle projecten. Om de effecten van het preventieakkoord te meten, wordt het akkoord gemonitord en geëvalueerd. Bij monitoring gaat het om het verloop van het akkoord, waarbij gekeken wordt naar de voortgang van het totale programma. Om de effecten van de uitgevoerde projecten te meten wordt de Gezondheidsmonitor Jeugd en de Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen van de GGD gebruikt. Deze monitor geeft ons inzicht in de gezondheid, het welzijn en de leefstijl van de diverse doelgroepen uit het preventieakkoord. Daarnaast evalueert elk jaar de stuurgroep en programmamanager het programma. Deze evaluatie en voorstel worden jaarlijks gedeeld met alle partners en waar nodig wordt er bijgestuurd.

De komende jaren wordt de Gezondheidsmonitor Jeugd en de Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen elke twee jaar uitgevoerd. Hierdoor is het mogelijk elke 2 jaar het programma per doelgroep bij te toetsen en bij te stellen. Er wordt zowel gemeten op gemeentelijk niveau als op regioniveau.

Zie ook:

- Preventieakkoord Noord-Limburg: [Preventieakkoord Noord Limburg | rn-l.nl](https://www.regio-noord-limburg.nl/preventieakkoord-noord-limburg)
- Gezonde Basisschool van de Toekomst: [Gezonde Basisschool van de Toekomst | LiFi Noord-Limburg](https://www.gezondebasisschool.nl/)

5.1 Noord-Limburg Rookvrij in 2040

Roken is een ernstige verslaving en staat met stip op nummer één in te voorkomen doodsoorzaken. Door het thema rookvrij regionaal op te pakken, bundelen we onze krachten en gaan we samen voor een rookvrije generatie in 2040. De aanpak Noord Limburg Rookvrij is onderdeel van het eerder genoemde regionale Preventieakkoord.

Gezondheidsverschillen en opgaven

De grootste gezondheidsverschillen en opgaven voor Noord-Limburg Rookvrij in 2040 zijn in **Bijlage 1**, onderaan dit document te vinden.

Doelen

De ambitie van Noord-Limburg Rookvrij is dat in 2040 slechts 5% van de inwoners (18+) uit de GGD regio Limburg Noord rookt, ten opzichte van 19% op dit moment. Van de inwoners tot 19 jaar rookt in 2040 niemand meer. Nu is dat 5%. De regio slaat de handen ineen om deze ambitie gezamenlijk te realiseren. Deze ambitie is opgesplitst in twee korte termijn doelen:

1. in 2025 zijn alle omgevingen waar kinderen komen rookvrij.
2. in 2025 is het percentage volwassen rokers in elke gemeente gedaald met 2,5%.

Tal van verschillende acties en projecten dragen bij aan de korte termijn doelen om uiteindelijk de gestelde ambitie in 2040 in Noord-Limburg te realiseren.

Uitvoering

De doelgroep van het eerste korte termijn doel zijn kinderen en iedereen die in contact komt met kinderen. De focus van onze regionale aanpak ligt dus in eerste instantie op gebieden waar veel kinderen zijn, zoals scholen en onderwijsinstellingen. Het creëren van draagvlak en het uitleggen van het 'waarom' begint echter bij de gemeente zelf en wordt vervolgens steeds verder verspreid. We voeren verschillende activiteiten uitgevoerd met betrekking tot een rookvrije omgeving voor kinderen, waaronder het geven van het goede voorbeeld, het instellen van rookvrije sportevenementen en -activiteiten, het actief benaderen van kindvriendelijke (openbare) omgevingen, en in gesprek gaan over stoppen met roken. Daarnaast worden ook kinderopvanglocaties rookvrij gemaakt en organiseren we gezamenlijke evenementen, evenals gesprekken met scholieren.

Voor de afname van roken onder volwassenen ten behoeve van het tweede korte termijn doel, ondernemen we ook verschillende activiteiten, zoals het opzetten van een 'Stoppen Met Roken'-infrastructuur, het organiseren van gezonde leefstijl evenementen, het definiëren van roken als verslaving, het hebben van aandacht voor mensen met een licht verstandelijke beperking, het aanmoedigen van VMBO- en MBO-studenten om te stoppen met roken, het creëren van rookvrije bedrijven, en het ondersteunen van een kansrijke start en een rookvrije generatie.

In de regio Noord-Limburg zijn er twee samenwerkingen ontstaan tussen zorgverleners. In het gebied van Venlo - Beesel - Horst aan de Maas is er een samenwerking genaamd PxZorg, die is geïnitieerd door Cohesie, VieCuri Medisch Centrum en Burgerkracht Limburg. Deze samenwerking omvat ook de gemeenten, geestelijke gezondheidszorg Vincent van Gogh, de Zorggroep en GGD Noord-Limburg. Een soortgelijk initiatief is gestart in de gemeenten Gennep en Bergen, waar zorgpartners Syntein en Patein samenwerken onder de naam Maasvallei. Ze werken gezamenlijk aan een nieuwe visie op gezondheidszorg, waarbij het samenwerkingsinitiatief fungeert als tussenpersoon voor de regionale vraag naar preventie en de beschikbare gezondheidsexpertise in de regio.

Om de gezamenlijke ambities te realiseren is een programmamanager Rookvrij aangesteld. Deze manager heeft de regie over de ambities en de bijbehorende acties en projecten. De financiering komt enerzijds van GGD Limburg Noord en anderzijds uit een deel van de budgetten van de deelnemende gemeenten. De budgetten worden ook evenredig verdeeld over de verschillende thema's waaraan elke gemeente werkt. De uitvoering van deze activiteiten gebeurt door een kerngroep die zich bezighoudt met de verschillende onderwerpen, en die zijn onderverdeeld in drie werkgroepen: Zorg rookvrij, Kind omgeving rookvrij, en Communicatie met betrekking tot rookvrij. Deze werkgroepen stellen hun eigen doelstellingen op met bijbehorende tijdspaden, passend binnen de opdracht van de kerngroep.

Monitoring

De voortgang en het inzicht worden gemonitord en bijgestuurd met behulp van de Gezondheidsmonitor van de GGD. Het jaar 2025 is een ijkpunt en de Gezondheidsmonitor van GGD voorziet de regio van cijfers en inzicht in de voortgang.

Zie ook:

- Preventieakkoord Noord-Limburg: [Preventieakkoord Noord Limburg | rn-l.nl](https://www.rn-l.nl/preventieakkoord-noord-limburg)
- Samenwerkingsagenda Noord-Limburg en VGZ [Samenwerkingsagenda Gemeenten Noord-Limburg en VGZ | rn-l.nl](https://www.rn-l.nl/samenwerkingsagenda-gemeenten-noord-limburg-en-vgz)

5.2 Inwoners op gezond gewicht: Netwerkaanpak Keigezond Limburg

Overgewicht behoort tot de belangrijkste volksgezondheidsproblemen van dit moment. Steeds meer kinderen en jongeren hebben overgewicht en obesitas. Daardoor hebben zij al op jonge leeftijd een groot risico op diabetes mellitus, hart- en vaatziekten en leververvetting. Ze hebben een lagere levensverwachting en een lagere kwaliteit van leven dan leeftijdgenoten zonder overgewicht. In vergelijking met het landelijke gemiddelde zijn er in onze regio Noord-Limburg meer kinderen met overgewicht. Overgewicht op jonge leeftijd brengt vaak mentale en fysieke problemen met zich mee en verhoogt het risico op de ontwikkeling van chronische ziekten. Dit maakt kinderen kwetsbaar.

Om deze reden hebben vijf Noord-Limburgse gemeenten zich in het Preventieakkoord gecommitteerd aan een gezamenlijke inzet voor inwoners op een gezond gewicht. Deze inzet heeft geresulteerd in een Limburgse netwerkaanpak Keigezond Limburg, gericht op kinderen, hun gezin én omgevingen en gaat uit van het gedachtegoed van Positieve Gezondheid. Met een integrale op maat gemaakte aanpak worden kinderen en gezinnen met ongezond gewicht begeleidt om weer lekker in hun vel te komen. Samen met allerlei partners in zowel het sociaal als zorgdomein.

Gezondheidsverschillen en opgaven

In vergelijking met het landelijke gemiddelde zijn er in Noord-Limburg meer kinderen met overgewicht. Daarnaast groeien gemiddeld 1 op de 8 kinderen in armoede op. Dat is meer dan in de meeste provincies in Nederland. Armoede heeft een belangrijk verband met een gezonde leefstijl. Door een ongezonde leefstijl ontwikkelen veel kinderen gemakkelijk overgewicht en/of obesitas. In Noord-Limburg heeft in een kleuterklas één op de tien kinderen reeds overgewicht. Van de kinderen tussen de 4 en 20 jaar oud heeft 13,5% overgewicht (BMI-score tussen 25 en 30 en vergelijkbaar met het BMI van volwassenen) of obesitas (BMI-score van 30 en hoger). De grootste gezondheidsverschillen en opgaven voor Noord-Limburg Rookvrij in 2040 zijn in **Bijlage 1**, onderaan dit document te vinden.

Doelen

In het preventieakkoord Noord-Limburg worden de volgende ambities uitgesproken:

1. Het percentage jongeren onder 18 jaar met overgewicht is met minimaal 4 procentpunt gedaald in 2040.
2. Het percentage volwassenen van 18 en ouder met overgewicht is in 2040 met 3 procentpunt gedaald.

De netwerkaanpak Keigezond Limburg definieert daarnaast haar eigen doel: in een looptijd van 3 jaren 1.300 kinderen en gezinnen met overgewicht en obesitas ondersteunen naar een gezondere leefstijl en een gezonder gewicht in heel Limburg.

Uitvoering

Keigezond Limburg biedt een netwerk aan huisartsen, kinderartsen, jeugdverpleegkundigen, GGD en alle andere partners binnen het sociaal- en zorgdomein bij het begeleiden van kinderen met overgewicht en obesitas. Indien nodig kan ook een kinderleefstijlcoach worden ingeschakeld om extra expertise in te zetten op voeding, beweging, slaap en gedrag. Met de netwerkaanpak Keigezond Limburg wordt overgewicht op een domeinoverstijgende manier bekeken, waarbij verschillende factoren die van invloed kunnen zijn, worden aangepakt. Professionals uit zowel het sociaal als het zorgdomein kunnen ondersteuning bieden aan het kind en het gezin. Altijd op maat, en altijd de eigen regie bij kind en gezin.

Binnen Keigezond Limburg worden kinderen en gezinnen na een kennismakingsgesprek begeleid door een centrale zorgverlener om weer lekkerder in hun vel te komen. De zorgverlener neemt een gedetailleerde anamnese af om zowel medische als sociale aspecten in kaart te brengen. Hierbij staat het gedachtegoed van Positieve Gezondheid centraal. Vervolgens stelt de zorgverlener een op maat gemaakt plan op en begeleidt het kind en het gezin bij het uitvoeren ervan. De activiteiten die worden voorgesteld, zijn gericht op het bevorderen van positieve gezondheid. De centrale zorgverlener speelt een coördinerende rol en bouwt een vertrouwensband op met het kind en het gezin en werkt nauw samen met professionals uit het lokale netwerk.

De centrale zorgverlener fungeert dan ook als spil in het lokale netwerk van professionals die betrokken zijn bij de begeleiding, zoals armoede, depressie of opvoedingsvraagstukken. Deze aanpak vereist samenwerking tussen verschillende beleidsterreinen, waaronder het sociaal domein en het medisch domein. De Jeugdgezondheidszorg speelt een belangrijke verbindende rol omdat zij een compleet beeld hebben van alle kinderen en hun gewichtsonwikkeling. De netwerkaanpak brengt zorg- en sociale

domeinen samen en betreft diverse financieringsstromen en expertisegebieden met als doel goede zorg en ondersteuning te bieden en zorgkosten te beheersen. De ambities van het Preventieakkoord en netwerkaanpak Keigezond Limburg zijn tevens opgenomen in de jaarplannen van de lokale sportakkoorden en JOGG (Jongeren Op Gezond Gewicht). Hierdoor betrekken we partners uit de zorg ook bij thema's die relevant zijn voor het sportakkoord.

De provinciale netwerkaanpak Keigezond Limburg is sinds 2022 gestart in de Noord-Limburgse gemeenten Horst aan de Maas en Venlo. Deze gemeenten financieren de ondersteuning aan kinderen zonder medische indicatie en zorgverzekeraars CZ en VGZ financieren de ondersteuning en begeleiding van de kinderen met een medische indicatie. Voor de gemeenten Horst en Venlo wordt het implementatietraject momenteel ook mede gefinancierd door de provincie Limburg. Hierdoor zijn er al registratiemiddelen, monitoringsstructuren en marketingcampagnes beschikbaar. Voor de implementatie van Keigezond in de andere gemeenten is echter ook structurele inzet van een projectleider nodig die zowel de taal van het sociaal- als medisch domein kan spreken. Ook de centrale zorgverlener die processen begeleidt, zal kosten met zich meebrengen. De GGD adviseert gemeenten tenslotte om met een voorverkenning te beginnen voordat ze met Keigezond Limburg van start gaan. Hier kunnen de GALA-middelen voor worden aangewend.

Monitoring

De monitoring en evaluatie van de netwerkaanpak Keigezond is in handen van de Academische Werkplaats Zuid-Limburg, MUMC+ en de GGD. Daarnaast wordt de Gezondheidsmonitor jeugd en volwassen van de GGD gebruikt. Deze monitor geeft inzicht in de gezondheid, het welzijn en de leefstijl van diverse doelgroepen. Er wordt zowel gemeten op gemeentelijk niveau, regionaal niveau als op provinciaal niveau.

Zie ook:

- Preventieakkoord Noord-Limburg: [Preventieakkoord Noord Limburg | rn-l.nl](https://www.rn-l.nl/preventieakkoord-noord-limburg)
- Keigezond Limburg: [Keigezond Limburg | keigezondlimburg.nl](https://www.keigezondlimburg.nl)
- Keigezond Limburg: aanpak Kind naar Gezonder Gewicht provinciaal vormgegeven: [Keigezond Limburg | JOGG.nl](https://www.keigezondlimburg.nl/jogg)

5.3 Rustig aan met alcohol en drugs

De gemeenten Bergen, Gennep en Horst aan de Maas kiezen ervoor om alcohol en drugs-preventie toe te voegen aan hun preventieakkoord.

Gezondheidsverschillen en opgaven

Uit landelijke metingen blijkt dat ongeveer 45% van de leerlingen in het voortgezet onderwijs zegt ooit in het leven alcohol gedronken te hebben. Zelfs 53% van de 16-jarigen geeft aan de laatste maand gedronken te hebben. Na een periode waarin minder jongeren begonnen met drinken, is deze trend na 2015 niet doorgezet. Er is dan ook nog steeds een grote groep jongeren die voor hun 18e begint met alcohol drinken. Om verschillende redenen is alcoholgebruik voor jongeren extra riskant. Zo kan het de ontwikkeling van hun hersenen verstoren. De cijfers laten ook zien dat wanneer jongeren eenmaal gaan drinken ze onverminderd vaak grote hoeveelheden alcohol nuttigen. Onder de scholieren die de afgelopen maand alcohol hebben gedronken, heeft 71% bovendien meer dan 5 glazen op bij één gelegenheid (binge-drinken). De grootste gezondheidsverschillen en opgaven voor Rustig aan met alcohol en drugs voor onze regio Noord-Limburg zijn in **Bijlage 1**, onderaan dit document te vinden.

Doelen

Bergen en Gennep hebben onderstaande ambitie geformuleerd:

1. In 2040 drinkt 95% niet teveel alcohol (nu is dat 91%).
2. Een afname van het aantal jongeren dat drugs gebruikt.

De gemeente Horst aan de Maas heeft haar ambitie verder aangescherpt:

1. In 2040 drinkt 5% van de volwassenen te veel alcohol en drinken zwangere vrouwen geen alcohol.
2. In 2040 heeft maximaal 20% van de jongeren uit de 4e klas de afgelopen 4 weken gedronken.
3. In 2040 heeft maximaal 5% van de jongeren uit de 2e klas de afgelopen 4 weken gedronken.
4. Een afname van het aantal jongeren dat drugs gebruikt.

Uitvoering

Om deze ambities te realiseren, wordt enerzijds ingezet op het versterken én borgen wat al effectief is en anderzijds wordt ingezet op nieuwe projecten, waaronder de inzet van jongerenwerkers en straatcoaches, voorlichting op het voortgezet onderwijs, een lokale werkgroep alcohol en drugspreventie enkele initiatieven op basisscholen en voetbalverenigingen.

Om bovenstaande projecten uit te voeren en zo de ambities te bereiken wordt door alle drie de gemeenten ingezet op een lokale werkgroep alcohol- en drugspreventie. Het doel is om vanuit deze werkgroep doelstellingen te formuleren en randvoorwaarden te scheppen. Vervolgens wordt er toegewerkt naar een gezamenlijke aanpak betreffende preventieve acties om het alcohol- en drugsgebruik onder jongeren te doen afnemen. De werkgroep zal bestaan uit een afvaardiging van onder andere jongeren werk- en straatcoaches, politie en gemeente.

Daarnaast wordt er in Horst aan de Maas een klankbordgroep samengesteld, waarin een brede vertegenwoordiging van partners van het preventieakkoord zit. Samen bewaken zij de voortgang en richting van het preventieakkoord. Zo blijven ook de partners betrokken en op de hoogte van wat er speelt en waar de diverse partijen mee bezig zijn.

Monitoring

Voor het monitoren van de voortgang van deze projecten wordt de Gezondheidsmonitor jeugd en volwassen van de GGD gebruikt. Deze monitor geeft inzicht in de gezondheid, het welzijn en de leefstijl van diverse doelgroepen. Er wordt zowel gemeten op gemeentelijk niveau, regionaal niveau als op provinciaal niveau.

Zie ook:

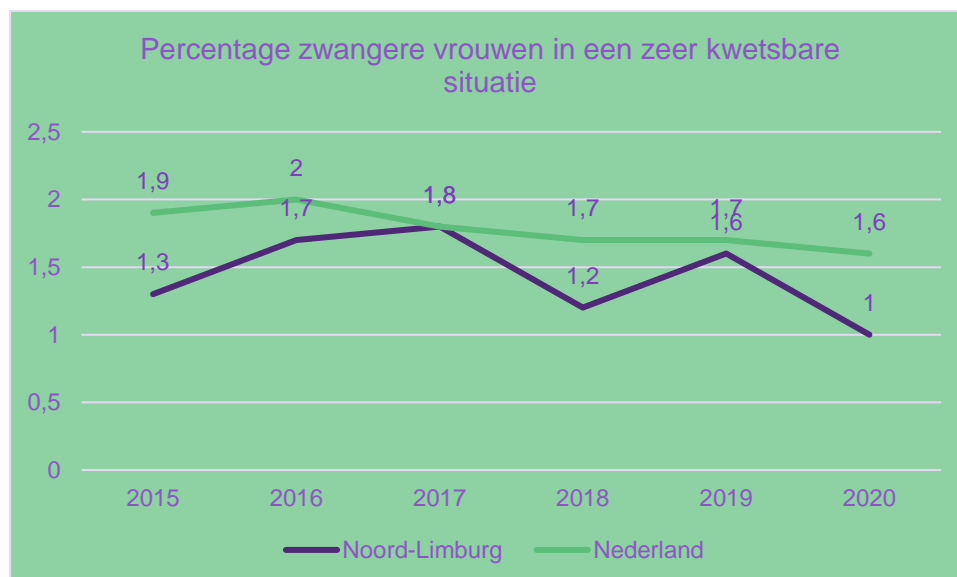
- Preventieakkoord Noord-Limburg: [Preventieakkoord Noord Limburg | rn-l.nl](https://www.regio-noord-limburg.nl/preventieakkoord-noord-limburg)

Bijlage 1: Cijfers gezondheidsverschillen

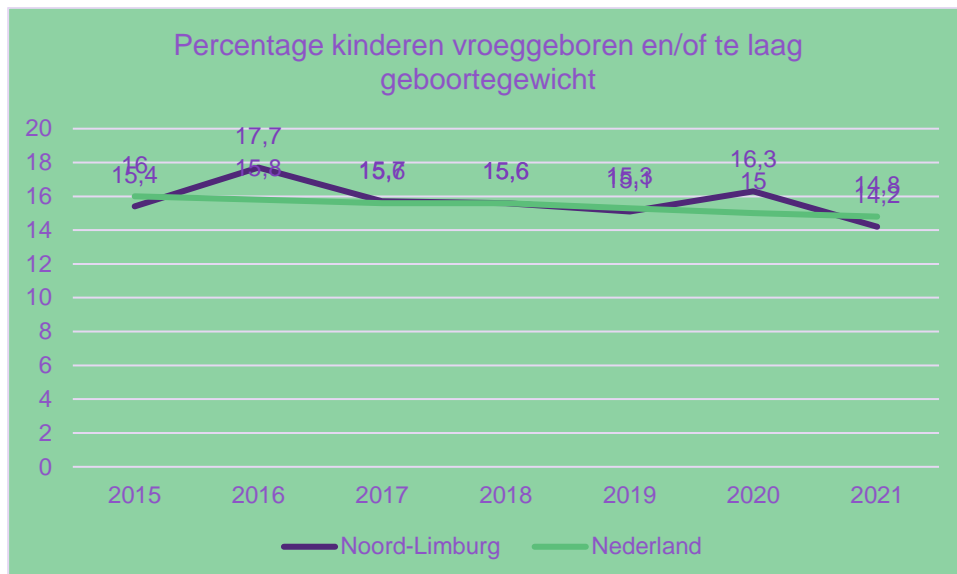
De gezondheidsverschillen nemen toe in onze regio. De cijfers over gezondheidsachterstanden met betrekking tot de regionaal georganiseerde ketenaanpakken en projecten zijn in deze bijlage weergegeven. De hieronder weergegeven cijfers komen grotendeels uit het regiobeeld en enkele gerelateerde bronnen, waaronder de GGD Gezondheidsmonitor Jeugd en Volwassenen en Ouderen, de Volksgezondheid Toekomst Verkenning van het RIVM, en open data over bevolking en gezondheidscijfers van het CBS. Het meest recente regiobeeld zal naar verwachting in juni gepubliceerd worden. Toch zijn hieronder enkele relevante kerncijfers weergegeven, geraadpleegd op peildatum 25 mei 2023.

1. Kansrijke Start

De regio's Noord- en Midden-Limburg, vooral in de stedelijke gebieden als Venlo en Roermond, kennen forse achterstanden ten opzichte van de rest van Nederland. Zo komen er in Venlo meer tienerzwangerschappen voor (CBS, 2016) en werden er in 2016 en 2020 in de gehele regio Noord-Limburg meer kinderen te vroeg geboren met een te laag geboortegewicht of een combinatie daarvan. Daarnaast hebben we nog altijd te maken met een percentage zwangere vrouwen in een zeer kwetsbare situatie:

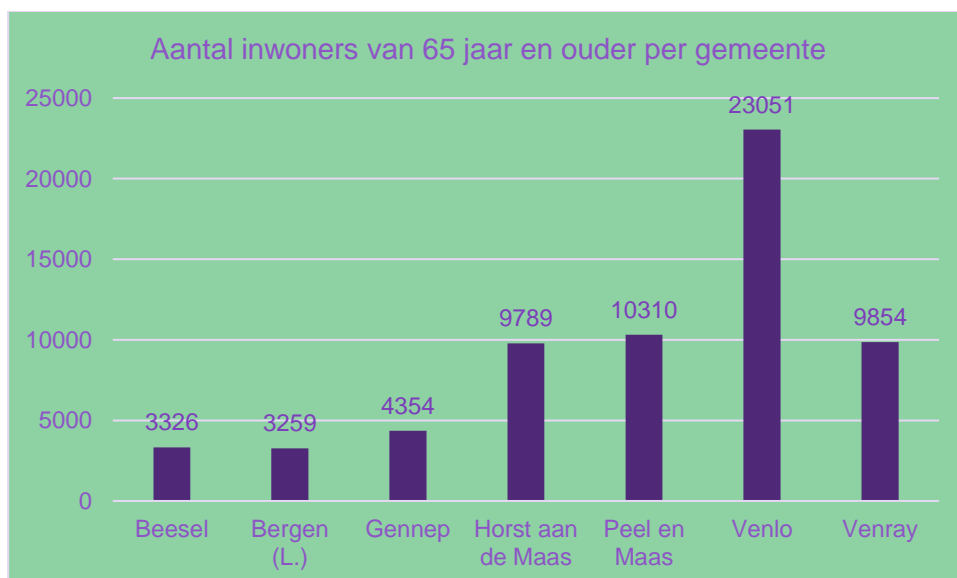
FIGUUR 1. PERCENTAGE ZWANGERE VROUWEN IN EEN ZEER KWETSBARE SITUATIE - PERINED 2021

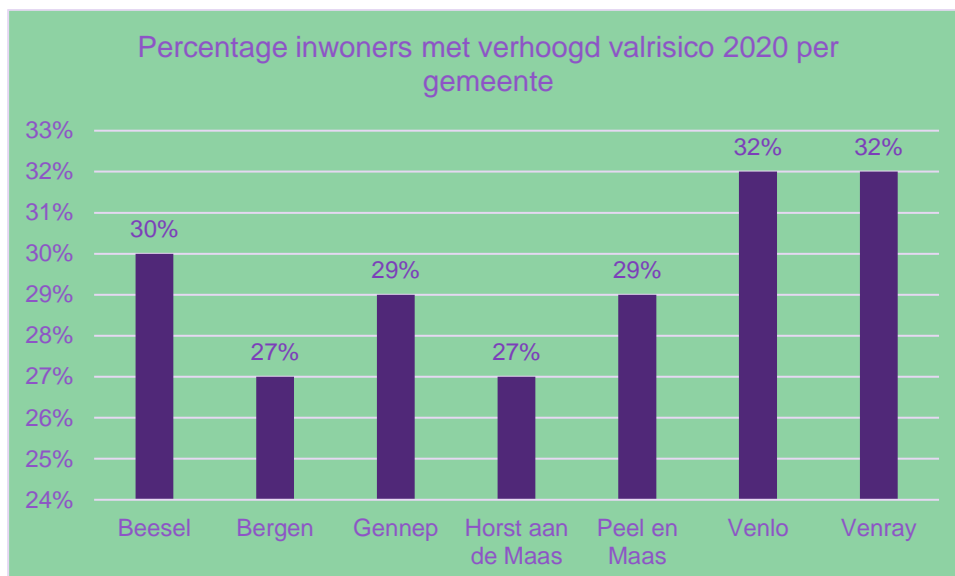
FIGUUR 2. PERCENTAGE KINDEREN VROEGGEBOREN EN/OF TE LAAG GEBOORTEGEWICHT - PERINED 2021

2. Valpreventie

De doelgroep van Valpreventie zijn inwoners van ouder dan 70 jaar. In de 2022 zijn er in de regio Noord-Limburg 63.943 inwoners die een leeftijd hebben van 65 jaar of ouder. In de regio Noord-Limburg heeft daarnaast 29% van de inwoners een verhoogd valrisico. Per gemeente ziet dat er als volgt uit:

FIGUUR 3. AANTAL INWONERS VAN 65 JAAR EN OUDER - CBS 2023

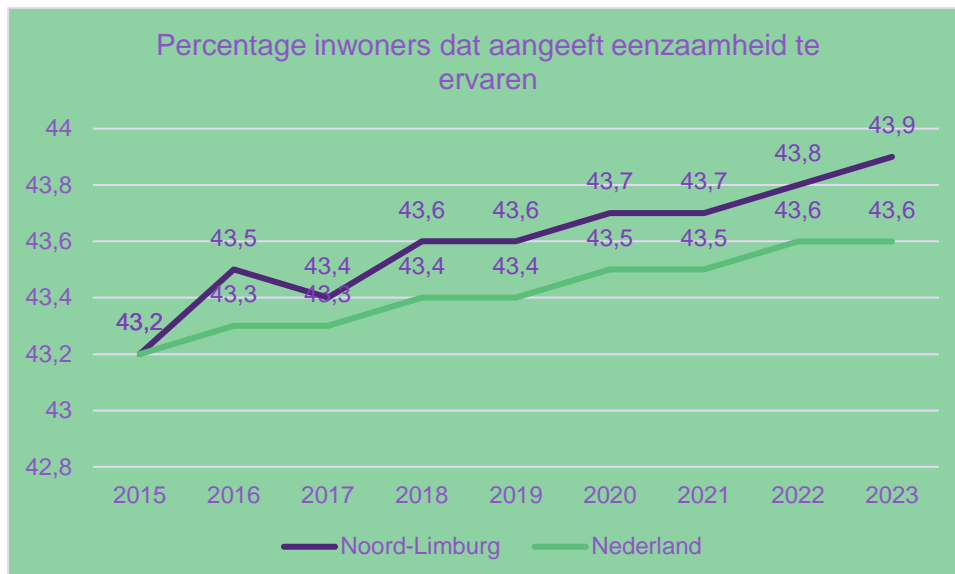
FIGUUR 4. PERCENTAGE INWONERS MET VERHOOGD VALRISICO - GGD GEZONDHEIDSMONITOR VOLWASSENEN EN OUDEREN 2020

Uit cijfers van VeiligheidNL blijkt daarnaast dat in de regio Noord-Limburg naar schatting zo'n 20.000 valincidenten per jaar plaatsvinden onder ouderen. Dit leidt tot 7000 medische behandelingen, 600 ziekenhuisopnames en €16 miljoen aan directe medische kosten.

3. Project Burgerparticipatie en Positieve Gezondheid in de Huisartsenzorg

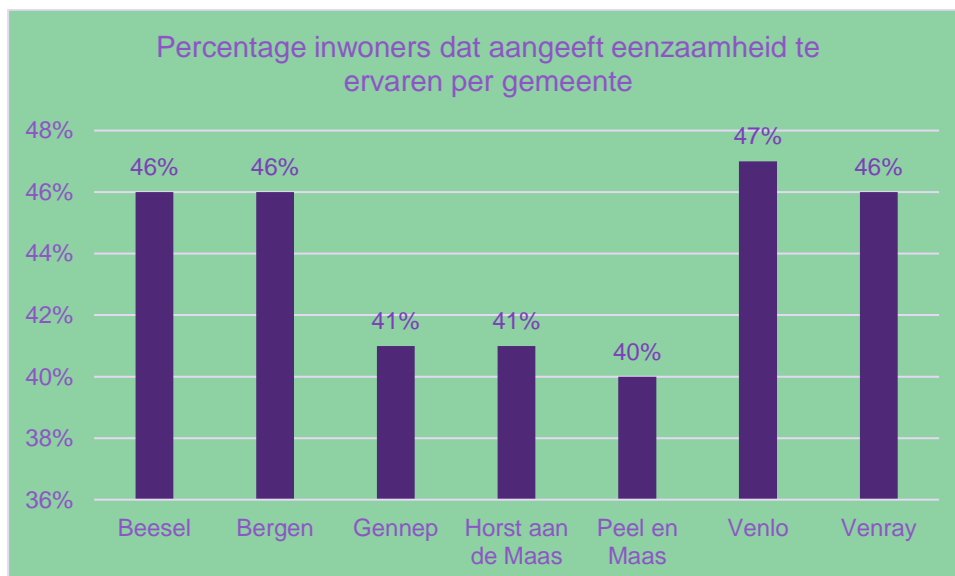
Uit een enquête onder huisartsen in Noord-en Midden-Limburg door het Nivel (2019) komt naar voren dat de patiëntenpopulatie verandert. Zo zijn er steeds meer personen van 65 jaar en ouder en chronisch zieken met veranderende zorgvraag tot gevolg. Ook is in cijfers van Nivel Zorgregistraties Eerste Lijn te zien dat het aantal eerstelijnscontacten in de regio Noord-Limburg stijgt. Een groot deel van de huisartspraktijken in de regio heeft daarnaast (sterk) te maken met piekbelasting. In het licht van deze trend en toekomstverwachting kan het project Burgerparticipatie en Positieve Gezondheid een uitkomst bieden.

Klachten en indicaties van de doelgroep zijn o.a. psychische klachten (waaronder depressie en/of angststoornissen, stress en overspannenheid, ongezonde leefstijl), psychosociale problematiek (waaronder eenzaamheid) en zorggebruik-gerelateerde klachten (waaronder een gemiddeld hoger aantal contacten met de huisarts en chronische ziekte). Een aantal van deze klachten komen in de regio Noord-Limburg gemiddeld meer voor dan in de rest van Nederland, volgens het Regiobeeld. Met name het percentage inwoners dat aangeeft eenzaam te zijn is hoger:

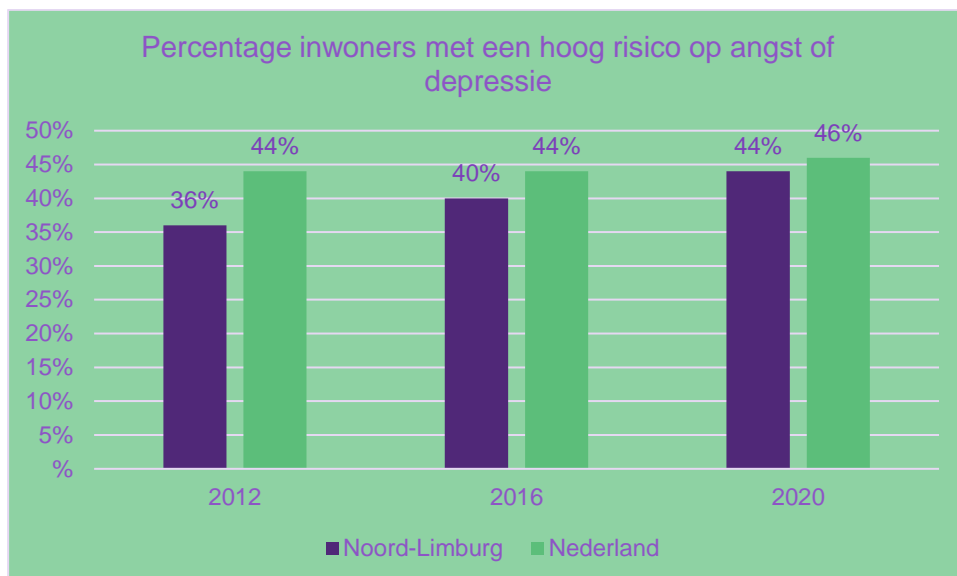
FIGUUR 5. PERCENTAGE INWONERS DAT AANGEEFT EENZAAMHEID TE ERVAREN - VOLKSGEZONDHEID TOEKOMST VERKENNING RIVM 2018

Binnen de Noord-Limburgse gemeenten is te zien dat in het stedelijk gebied van Venlo het hoogste percentage inwoners is dat eenzaamheid ervaart. Beesel, Bergen en Venray staan hierna:

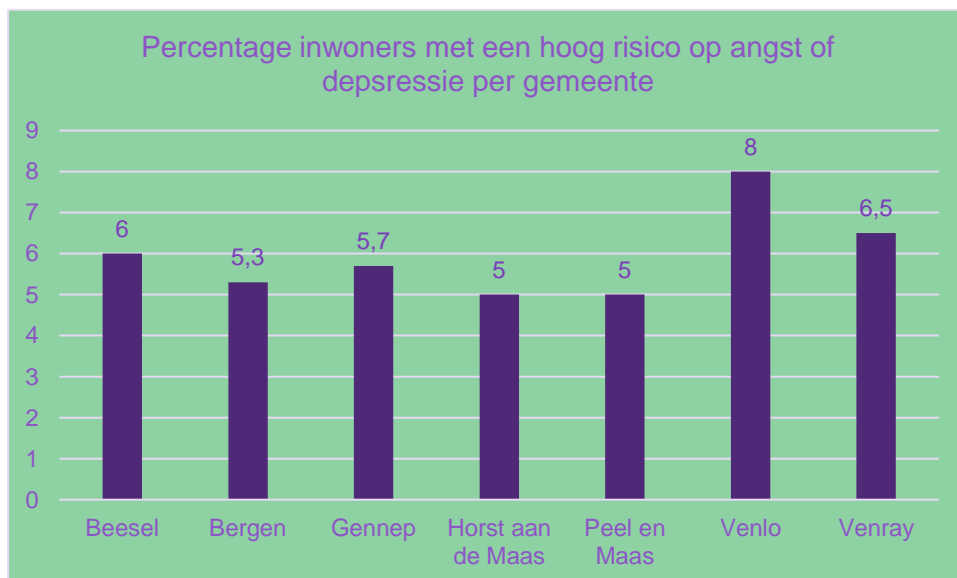
FIGUUR 6. PERCENTAGE INWONERS DAT AANGEEFT EENZAAMHEID TE ERVAREN PER GEMEENTE - GGD GEZONDHEIDSMONITOR VOLWASSENEN EN OUDEREN 2020

Het percentage inwoners met een hoog risico op angst of depressie is in de regio Noord-Limburg daarnaast evenals het landelijke percentage gestegen in de afgelopen jaren:

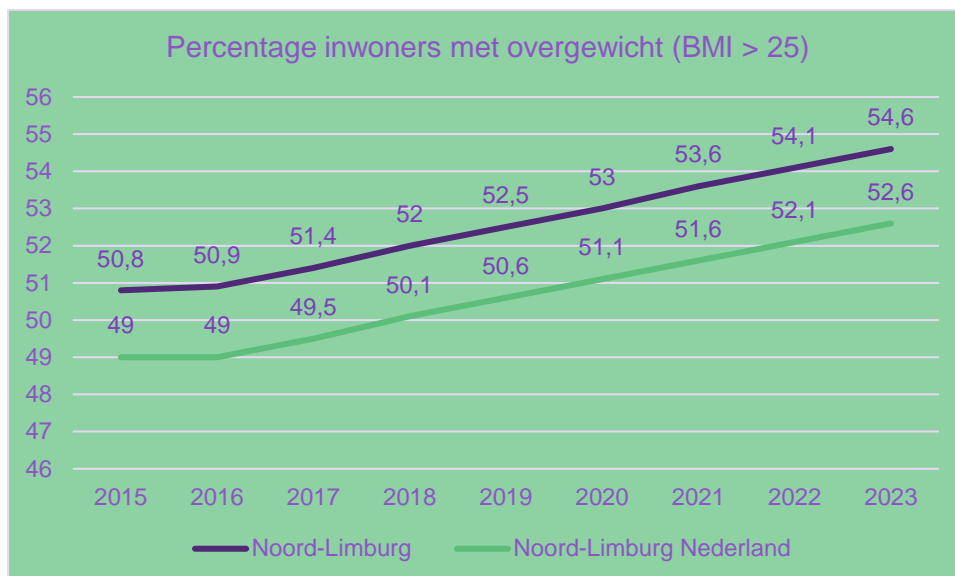
FIGUUR 7. PERCENTAGE INWONERS MET EEN HOOG RISICO OP ANGST OF DEPRESSIE - GGD GEZONDHEIDSMONITOR VOLWASSENEN EN OUDEREN 2020

Ook het percentage inwoners dat een hoger risico heeft op angst- en depressie is in Venlo het hoogst.

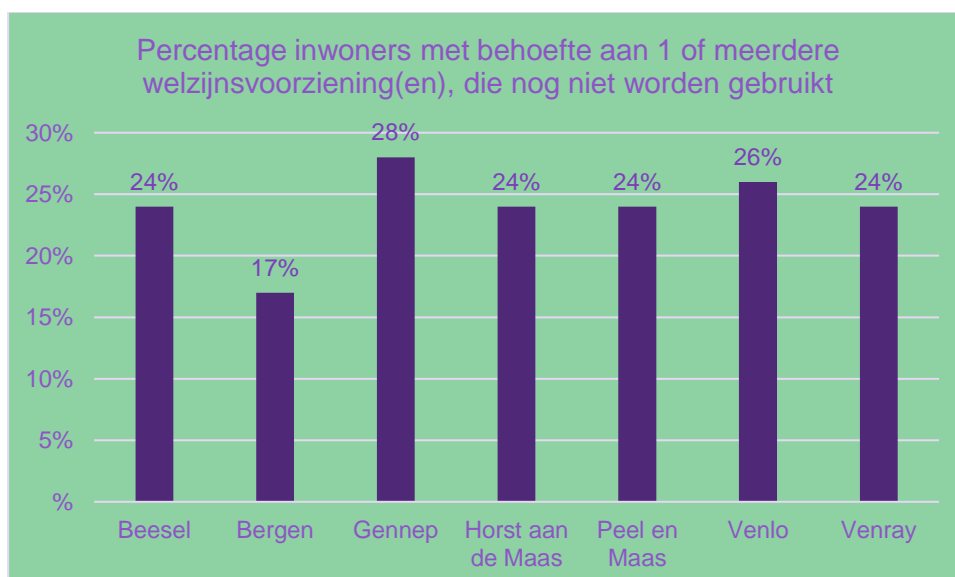
FIGUUR 8. PERCENTAGE INWONERS MET EEN HOOG RISICO OP ANGST OF DEPRESSIE - GGD GEZONDHEIDSMONITOR VOLWASSENEN EN OUDEREN 2020

Daarnaast is het percentage inwoners met overgewicht is in de regio Noord-Limburg hoger dan in de rest van Nederland. Ook dit kan klachten veroorzaken die vallen binnen de doelgroep van het project:

FIGUUR 9. PERCENTAGE INWONERS MET OVERGEWICHT (BMI > 25) - VOLKSGEZONDHEID TOEKOMST VERKENNING RIVM 2018

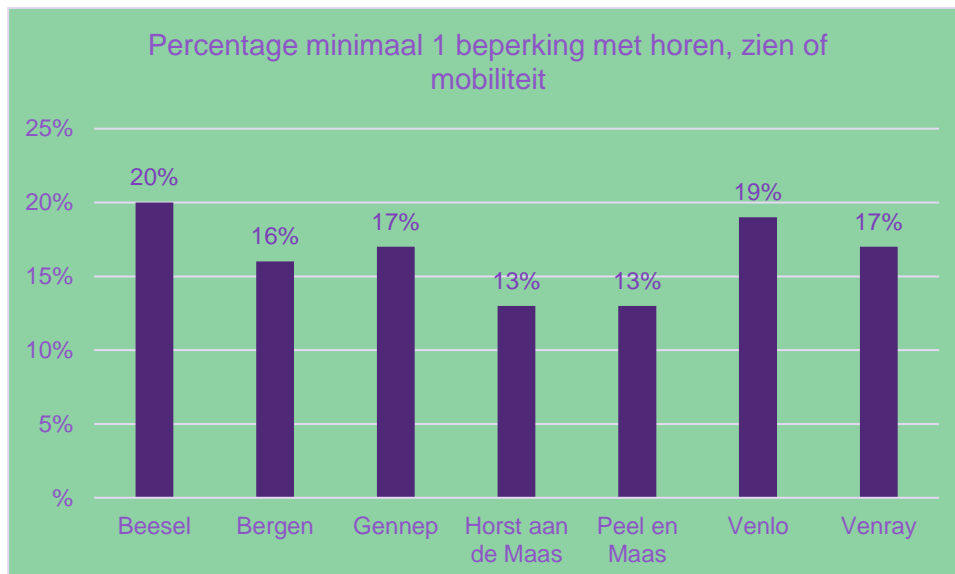
Los van de verschillende klachten van de doelgroep van het project Burgerparticipatie en Positieve Gezondheid in de Huisartsenzorg, blijkt er onder inwoners ook behoefte te zijn aan welzijnsvoorzieningen. In de regio Noord-Limburg gaat het om 24%:

FIGUUR 10. PERCENTAGE INWONERS MET BEHOEFTE AAN 1 OF MEERDERE WELZIJNSVOORZIENINGEN, DIE NOG NIET WORDEN GEBRUIKT - GGD GEZONDHEIDSMONITOR VOLWASSENEN EN OUDEREN 2020

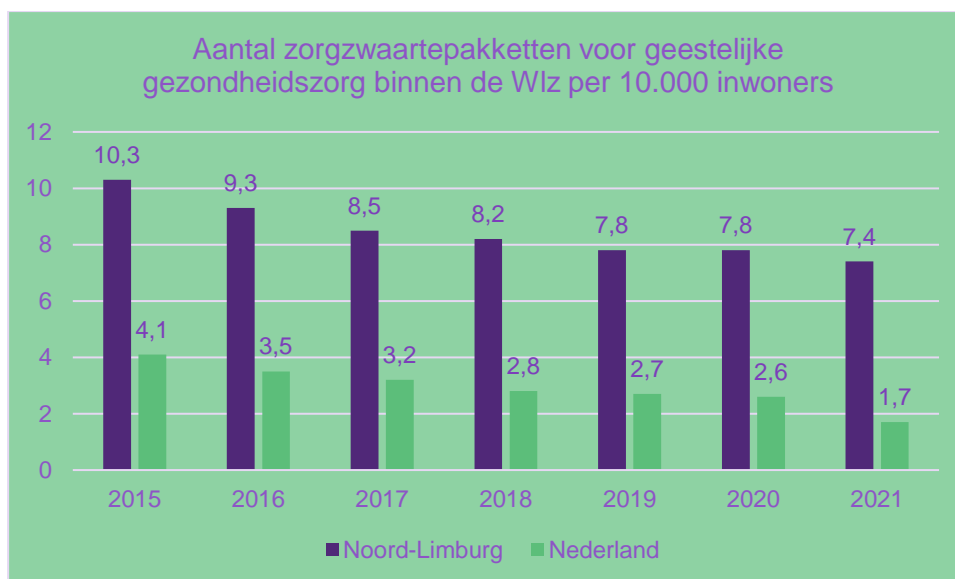
4. Iedereen Kan Sporten (IKS)

Uit de GGD Gezondheidsmonitor van 2020 en de koppeling met cijfers van het CBS uit 2020 blijkt dat in Noord-Limburg 16,8% van de inwoners minimaal één beperking heeft met horen, zien of mobiliteit, ten opzichte van 14,5% in de rest van Nederland. Per gemeente is dat als volgt verdeeld:

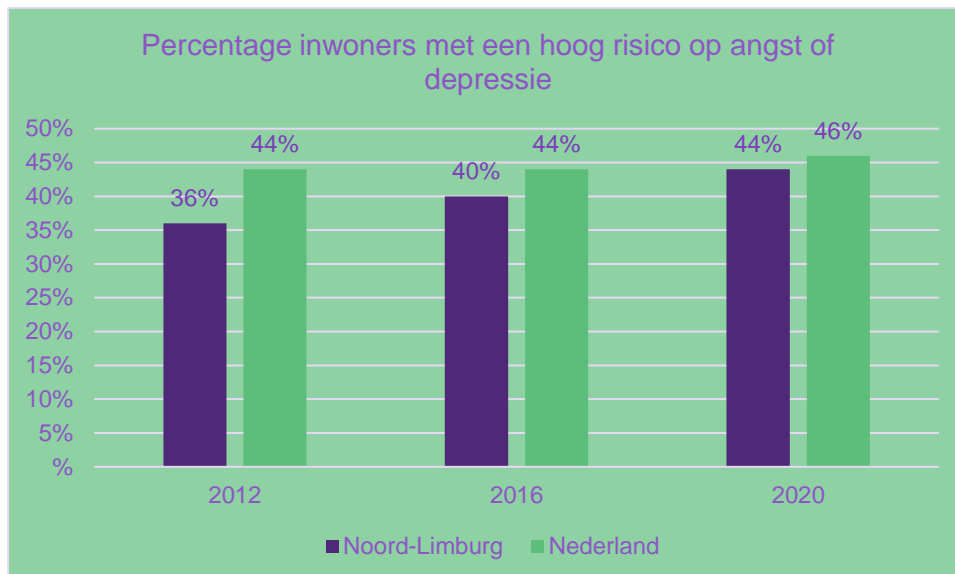
FIGUUR 11. PERCENTAGE INWONERS MET MINIMAAL ÉÉN BEPERKING MET HOREN, ZIEN OF MOBILITEIT - GGD GEZONDHEIDSMONITOR VOLWASSENEN EN OUDEREN 2020

Er zijn geen registraties van het aantal mensen met een (licht) verstandelijke beperking in Nederland. Ook cijfers voor het aantal inwoners met een psychische kwetsbaarheid in Noord-Limburg liggen niet voorhanden. Wel ligt het aantal zorgzwaartepakketten voor geestelijke gezondheidszorg binnen de Wlz in de regio Noord-Limburg hoger dan in de rest van het land.

FIGUUR 12. AANTAL ZORGZWAARTEPAKKETTEN VOOR GEESTELIJKE GEZONDHEIDSZORG BINNEN DE WLZ PER 10.000 INWONERS - VOLKSGEZONDHEID TOEKOMST VERKENNING RIVM 2018

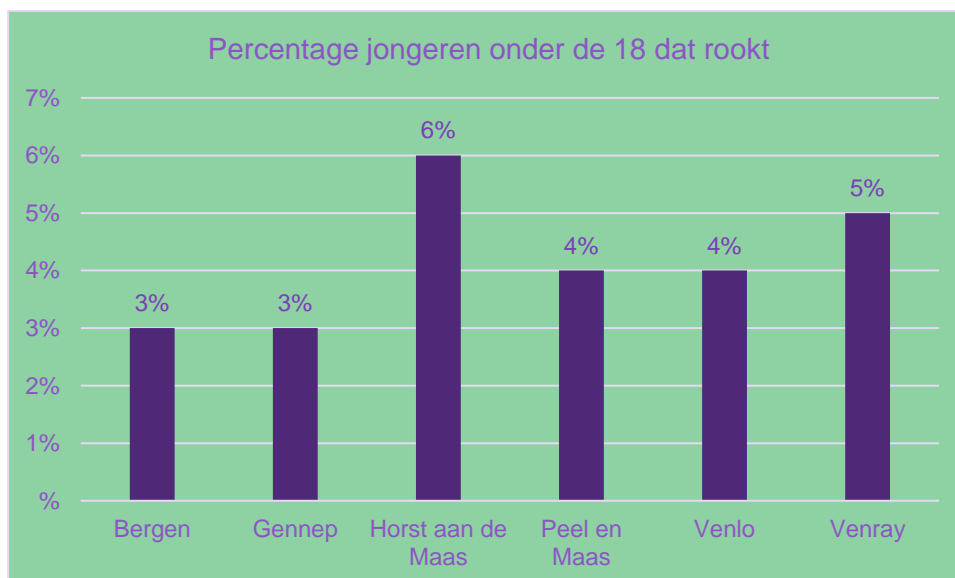
Het percentage inwoners met een hoog risico op angst of depressie is in de regio Noord-Limburg daarnaast evenals het landelijke percentage gestegen in de afgelopen jaren:

FIGUUR 13. PERCENTAGE INWONERS MET EEN HOOG RISICO OP ANGST OF DEPRESSIE - GGD GEZONDHEIDSMONITOR VOLWASSENEN EN OUDEREN 2020

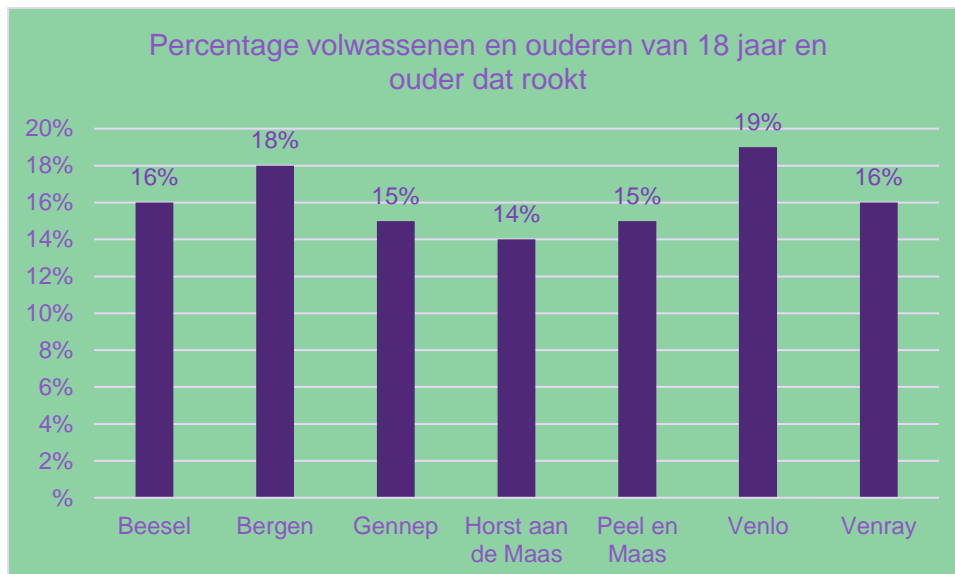
5.1 Noord-Limburg Rookvrij in 2040

In GGD-regio Limburg Noord rookt 19% van de volwassenen van 19 jaar en ouder t.o.v. 20% landelijk, volgens de Gezondheidsmonitor 2020 GGD Limburg Noord:

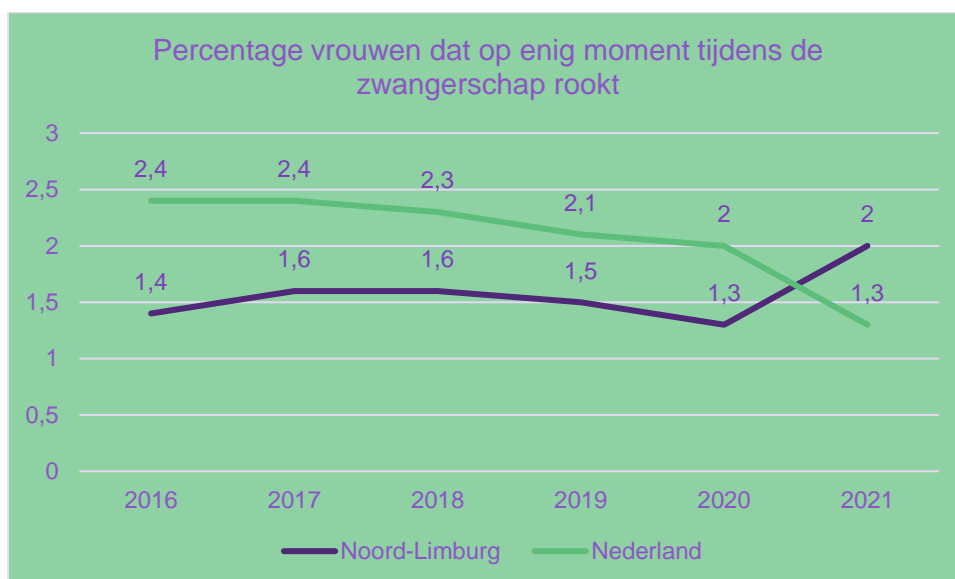
FIGUUR 14. PERCENTAGE JONGEREN ONDER DE 18 DAT ROOKT - GGD GEZONDHEIDSMONITOR JEUGD 2021

Bij jongeren is roken gedaald in populariteit vanwege de hoge kosten van sigaretten, maar ook vanwege het negatieve imago dat roken onder jongeren heeft. De gemiddelde startleeftijd van de jongeren die roken is gestegen van 12,5 jaar in 2005 naar 13,7 in 2019. In Noord-Limburg rookt nog slechts 5% van de jongeren ten opzichte van 7% landelijk, en hoger opgeleide jongeren roken minder dan lager opgeleiden jongeren. Per gemeente ziet dat er als volgt uit:

FIGUUR 15. PERCENTAGE VOLWASSENEN EN OUDEREN VAN 18 JAAR EN OUDER DAT ROOKT - GGD GEZONDHEIDSMONITOR VOLWASSENEN EN OUDEREN 2020

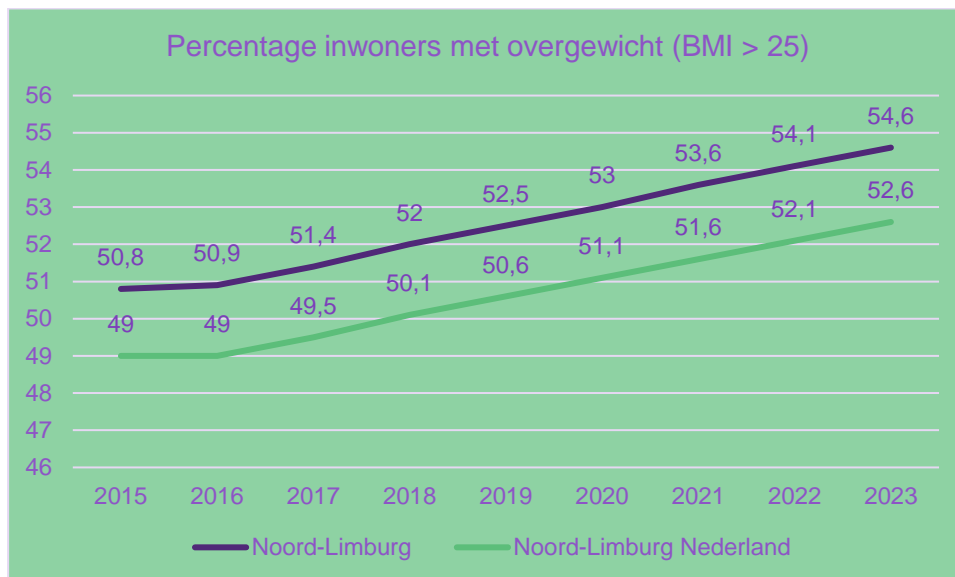
Daarnaast is roken een vermijdbare risicofactor bij zwangerschappen en hebben aanstaande moeders een belangrijke motivatie om te stoppen met roken. Toch rookte in Noord-Limburg tussen 2018 en 2019 8% van de zwangere vrouwen op enig moment tijdens de zwangerschap.

FIGUUR 16. PERCENTAGE VROUWEN DAT OP ENIG MOMENT TIJDENS DE ZWANGERSCHAP ROOKT – PERINED 2021

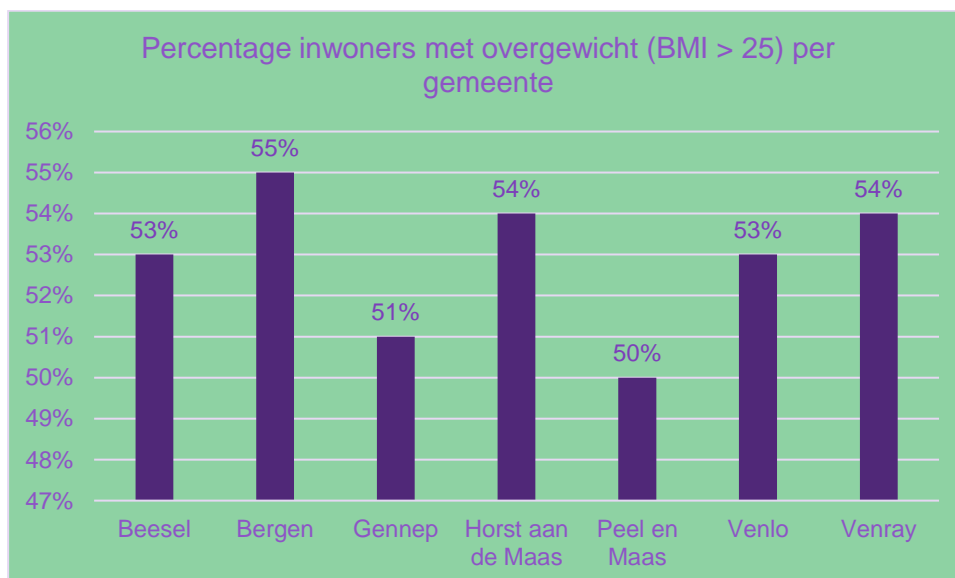
5.2 Netwerkaanpak overgewicht: Keigezond Limburg

In vergelijking met het landelijke gemiddelde zijn er in Noord-Limburg meer inwoners met overgewicht:

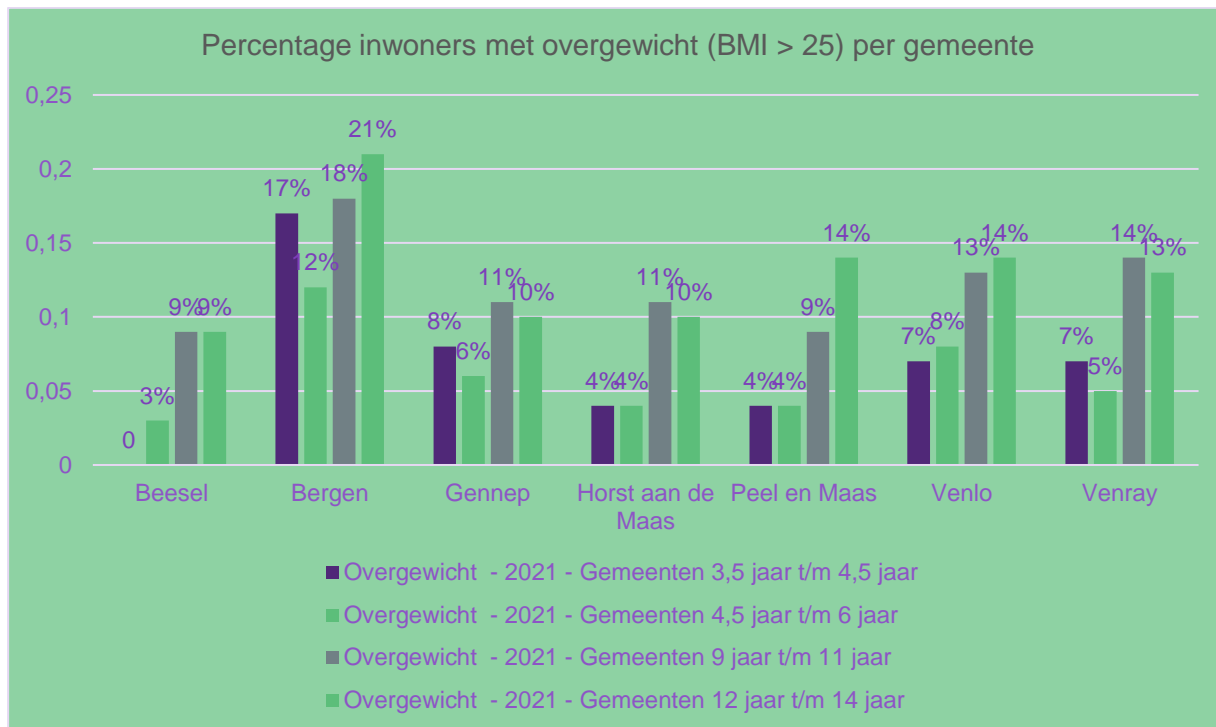
FIGUUR 17. PERCENTAGE INWONERS MET OVERGEWICHT (BMI > 25) - VOLKSGEZONDHEID TOEKOMST VERKENNING RIVM 2018

Per gemeente ziet dat er als volgt uit:

FIGUUR 18. PERCENTAGE INWONERS MET OVERGEWICHT (BMI > 25) - GGD GEZONDHEIDSMONITOR VOLWASSENEN EN OUDEREN 2020

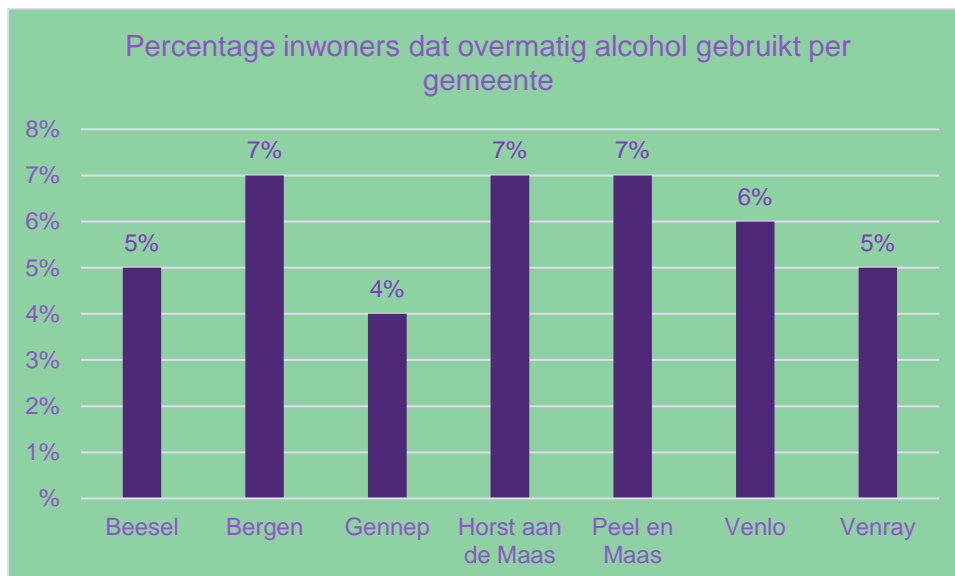
In Noord-Limburg heeft in een kleuterklas één op de tien kinderen reeds overgewicht. De verdeling per gemeente en per leeftijdscategorie is hieronder weergegeven:

FIGUUR 19. PERCENTAGE INWONERS MET OVERGEWICHT (BMI > 25) PER GEMEENTE - GGD GEZONDHEIDSMONITOR VOLWASSENEN EN OUDEREN 2020

5.3 Rustig aan met alcohol en drugs

In het jaar 2019 heeft 58% van de jongeren uit de 4^e klas de afgelopen 4 weken gedronken. 14% van de jongeren uit de 2^e klas hebben de afgelopen 4 weken gedronken. Daarnaast hebben 7% van de jongeren ooit softdrugs gebruikt, en 3% ooit harddrugs gebruikt. In GGD-regio Limburg Noord drinkt 6% van de volwassenen en ouderen te veel alcohol. Per gemeente ziet dat er als volgt uit:

FIGUUR 20. PERCENTAGE INWONERS DAT OVERMATIG ALCOHOL GEBRUIKT PER GEMEENTE - GGD GEZONDHEIDSMONITOR VOLWASSENEN EN OUDEREN 2020